

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการ
ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

Tourists' Satisfaction Towards Ecotourism Activities and
Services at Srisatchanalai National Park, Sukhothai Province

โดย

นายปิยะ หนูนิล

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้)

พ.ศ.2547

ISBN 974-274-599-4

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารทรัพยากรป่าไม้)

ปริญญา

การบริหารทรัพยากรป่าไม้

สาขา

โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา

ภาควิชา

เรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการ
ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

Tourists' Satisfaction Towards Ecotourism Activities and Services at
Srisatchanalai National Park, Sukhothai Province

นามผู้วิจัย นายปิยะ หนูนิล

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรเชษฐ์ เขมธุมาส, M.S.)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สามัคคี บุญยะวัฒน์, Ph.D.)

กรรมการ

(อาจารย์สุรพันธ์ เพชรภา, สค.ม.)

รักษาราชการแทน
ประธานสาขาวิชา

(รองศาสตราจารย์วิชา นิยม, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย อางคงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 8 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2547

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประสบผลสำเร็จได้โดยได้รับความอนุเคราะห์จากทุกท่านที่มีความอุปการะ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรเชษฐ์ เศรษฐมาต ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สามัคคี บุญยะวัฒน์ กรรมการวิชาเอก อาจารย์สุรพันธ์ เพชรภา กรรมการวิชาการ ที่กรุณาให้คำปรึกษาโดยให้คำแนะนำ วิพากวิจารณ์แก้ไขข้อบกพร่องเพิ่มเติม ส่วนที่ขาดหายไปงานสมบูรณ์ จนเสร็จสิ้นในที่สุด

ข้อบกพร่องและข้อผิดพลาดใดอันอาจปรากฏมีขึ้น ผู้เขียนขออภัยไว้ และหากจะบังเกิดประโยชน์ส่วนรวมต่อไปภายหน้า ก็เป็นอันสงฆ์จากท่านผู้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ และผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตรนี้ทุกท่าน ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุน แนะนำ และคอยช่วยเหลือในการพิมพ์เอกสาร ค้นหาเอกสารและตรวจสอบเบื้องต้น ณ. ที่นี้ด้วยความจริงใจยิ่ง

ปิยะ หนูนิล

พฤศจิกายน 2547

นายปิยะ หนูนิล 2547: ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและ
การให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ปรินญาวิทยาสตรมหาบัณฑิต
(การบริหารทรัพยากรป่าไม้) สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ โครงการสหวิทยาการระดับ
บัณฑิตศึกษา ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรเชษฐ์ เขษจุมมาส, M.S.

104 หน้า

ISBN 974-274-599-4

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อศึกษากลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 394 คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา พร้อมทดสอบสมมติฐาน ด้วยวิธีสถิติ t-test และ F-test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นหญิงมากกว่าชาย อายุอยู่ในช่วง 15 – 25 ปี ระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ไม่ได้ประกอบอาชีพ ไม่มีรายได้ ภูมิลำเนาครัวเรือนอยู่ในเขตภาคกลาง มาท่องเที่ยวกับเพื่อน โดยมีระยะเวลาพักค้าง 2 คืน เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัว มาท่องเที่ยวช่วงวันหยุดปีศาจเรียน มาเป็นครั้งแรก มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นอย่างดี และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตั้งใจมาเที่ยวชมน้ำตก

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการ โดยพบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว ร้อยละ 84.3 ด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ร้อยละ 89.9 ด้านความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม และ/หรือ ค่าบริการ ร้อยละ 89.75 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ร้อยละ 87.8 และด้านการสื่อความหมายธรรมชาติ ร้อยละ 88.3

ส่วนเรื่องความแตกต่างระหว่างภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการ ผลการวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างของเพศ, ระดับการศึกษา, ภูมิลำเนา, ความรู้, สิ่งอำนวยความสะดวก และการสื่อความหมายธรรมชาติ มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แตกต่างกัน ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างกันของเพศ, สิ่งอำนวยความสะดวก และการสื่อความหมายธรรมชาติ มีความพึงพอใจต่อการให้บริการที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ลายมือชื่อนิสิิต

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

3 พย 47

Piya Nunil 2004: Tourists' Satisfaction Towards Ecotourism Activities and Services at Srisatchanalai National Park, Sukhothai Province. Master of Science (Forest Resource Administration), Major Field: Forest Resource Administration, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Assistant Professor Surachet Chettamart, M.S. 104 pages. ISBN 974-274-599-4

The main objectives of this study were to determine the level of visitors' satisfaction on ecotourism activities and services provided in Srisatchanalai National Park, and the correlation of some relevant factors with visitors' satisfaction on those activities and services. Questionnaire was designed and need to survey 394 on-site visitor samples. The data obtained were analyzed by employing descriptive statistic and also using t-test and F-test for hypothesis testing at the significant level of 0.05.

The research results revealed that a majority of tourists was female with age ranging from 15 – 25 years old, high school level education, no occupation and no income. Most tourists were from Central part of Thailand, traveling by private car with friends and staying for 2 days. Most of them traveled on vocation as a first time visitor and had good knowledge in ecotourism. Their recreation activity included mainly visiting waterfalls.

The results showed that a majority of sampled visitors had relatively high level of satisfaction as a result of participating in ecotourism activities and services provided by the park. Most of them (84.3%) satisfied with their ecotourism experience. The majority of visitors responded that they were pleased with existing facilities and interpretive programs (87.8% and 88.30 percent respectively). And in turn they (89.7%) were willing to pay entrance fee as the rate the park charged at the time.

As for hypothesis testing, the results revealed that some factors such as difference of gender, education attainment, place of residence, ecotourism knowledge, park facilities, and interpretive programs had significantly correlated with their satisfaction towards ecotourism activities. But visitors with different gender, park's facilities, and interpretive programs were key factors significantly affecting their satisfaction towards park services.

Piya Nunil
Student's signature

Surachet Chettamart
Thesis Advisor's signature

3 // 04

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(5)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	2
ประโยชน์ที่ได้รับ	2
ขอบเขตของการศึกษา	3
คำนิยามศัพท์	3
การตรวจเอกสาร	5
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	5
ความพึงพอใจ	19
อุทยานแห่งชาติ	23
อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
กรอบแนวคิดในการวิจัย	39
สมมติฐานของการวิจัย	40
อุปกรณ์และวิธีการ	42
อุปกรณ์	42
วิธีการ	42
ผลและวิจารณ์ผล	46
ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมประชากรของนักท่องเที่ยว	46
ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพและความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	48
ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	56
ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน	68

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สรุปและข้อเสนอแนะ	84
สรุป	84
ข้อเสนอแนะ	88
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	91
ภาคผนวก	95

สารบัญญัตราสาร

ตารางที่		หน้า
1	สถิตินักท่องเที่ยว ระหว่างปี 2517 - 2545	35
2	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกลักษณะทางสังคมของประชากรตัวอย่าง	47
3	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามประสบการณ์และความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	50
4	จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในอุทยานฯ จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มีของนักท่องเที่ยว	54
5	จำนวนร้อยละและคะแนนเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว จำแนกตามความพึงพอใจด้านประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย	58
6	จำนวนร้อยละและคะแนนเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว จำแนกตามความพึงพอใจ ด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	60
7	จำนวนร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามความพึงพอใจด้านความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม/ค่าบริการในการเข้าอุทยานแห่งชาติ	61
8	จำนวนร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามพึงพอใจด้านความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม/ค่าบริการในการพักผ่อนที่บ้านพัก	62
9	จำนวนร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามความพึงพอใจด้านความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม/ค่าบริการในการกางเต็นท์	63
10	จำนวนร้อยละของนักท่องเที่ยว จำแนกตามความพึงพอใจด้านความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม/ค่าบริการ ในราคาสินค้าในร้านค้าสวัสดิการของอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย	64
11	จำนวนร้อยละและคะแนนเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว จำแนกตามความพึงพอใจด้านการอำนวยความสะดวก	65
12	จำนวนร้อยละและคะแนนเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว จำแนกตามความพึงพอใจ ด้านการสื่อความหมายธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงนิเวศและการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำแนกตามเพศ	69
14	ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงนิเวศและการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จำแนกตามอายุ	70
15	ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงนิเวศและการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จำแนกตามระดับการศึกษา	72
16	ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงนิเวศและการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จำแนกตามอาชีพ	74
17	ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงนิเวศและการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จำแนกตามรายได้	76
18	ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงนิเวศและการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จำแนกตามภูมิลำเนา	77
19	ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงนิเวศและการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จำแนกตามข่าวสาร	79
20	ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงนิเวศและการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	80
21	ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงนิเวศและการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จำแนกตามการอำนวยความสะดวก	81

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงนิเวศและการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จำแนกตามการสื่อความหมายธรรมชาติ	83
23	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานความแตกต่างระหว่างลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ของนักท่องเที่ยวกับความพึงพอใจต่อกิจกรรมการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	87

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กระแสความต้องการการเปลี่ยนแปลงการท่องเที่ยว	8
2	ระบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	10
3	แผนที่แสดงที่ตั้งอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	29
4	แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย	34
5	กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการในอุทยานแห่งชาติ ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย	40

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการ
ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

**Tourists' Satisfaction Towards Ecotourism Activities and
Services at Srisatchanalai National Park, Sukhothai Province**

คำนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของโลกยุคปัจจุบัน มีแนวโน้มว่าจะเปลี่ยนแปลงไปจากช่วงศตวรรษที่ผ่านมา โดยประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเริ่มเคลื่อนไหวนำแนวคิดและหลักการของการพัฒนาที่ยั่งยืน (sustainable development) มาประยุกต์เป็นกรอบในการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสามารถสนองความต้องการของประเทศ ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547) และสามารถแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง

สำหรับประเทศไทย กระแสการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนได้เข้ามามีบทบาทในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวตั้งแต่ปลายทศวรรษก่อน โดยการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism) ในประเทศตามแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่อนุรักษ์หรือพื้นที่คุ้มครองประเภทอุทยานแห่งชาติ (ครุฑณีและสุรเชษฐ์, 2539) ทั้งนี้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้กำหนดกรอบการพัฒนาการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ โดยเน้นองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ได้แก่ คุณภาพ (quality) ความต่อเนื่องของทรัพยากร (continuity) และความสมดุลของการพัฒนา (balance) เป็นแนวทางในการดำเนินงาน (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2546)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมนันทนาการ หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการในอุทยานแห่งชาติเป็นประเด็นหนึ่งที่สำคัญและเกี่ยวเนื่องกับองค์ประกอบด้านคุณภาพ งานกรอบนโยบายของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดังที่กล่าวข้างต้น อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัยซึ่งเป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวอันสวยงามทางธรรมชาติ ของอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จึงมีแผนที่จะดำเนินการด้านท่องเที่ยวและนันทนาการให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าว เพื่อให้ทราบว่านักท่องเที่ยวซึ่งเข้ามาท่องเที่ยวใน

อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัยมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการอยู่ในระดับใด เพื่อจะได้นำเอาผลจากการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการ ที่สามารถตอบสนองความต้องการด้านประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสามารถใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการของอุทยานแห่งชาติอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ประสบการณ์และความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยว ที่มาเยือนอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย
3. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยว ประสบการณ์และความรู้ด้านการท่องเที่ยว และการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัยกับความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม และรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย
2. ทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย
3. ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ประสบการณ์ และความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กับระดับความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

4. สามารถนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไปใช้ในการวางแผนจัดการและบริการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวต่อไปได้

5. สามารถใช้เป็นแนวทางในการนำไปใช้ในอุทยานแห่งชาติในอื่นๆ ต่อไปได้

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี ที่เดินทางมาในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย และประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในระหว่างเดือนตุลาคม 2546 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2546

คำนิยามศัพท์

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกในทางบวกหรือทางลบของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ ณ อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย

นักท่องเที่ยว หมายถึง ประชาชนชาวไทย อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี ที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ และ/หรือ ศึกษาหาความรู้ทางธรรมชาติ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง รูปแบบการท่องเที่ยวต่างๆ และการอำนวยความสะดวกหรือการบริหารที่ทางอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ได้เตรียมและจัดการสำหรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มโดยอาศัยธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติเป็นฐานในการประกอบกิจกรรม

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง ลักษณะการกระทำหรือปฏิบัติของนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความพึงพอใจและ/หรือการศึกษาเรียนรู้ภายใต้สภาพแวดล้อมธรรมชาติ เช่น การเดินศึกษาธรรมชาติของนักท่องเที่ยว การดูนกการเดินป่าระยะไกล ฯลฯ

ภูมิลำเนา หมายถึง จังหวัดที่อยู่อาศัยของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาสูงสุดของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามในช่วงที่ทำการศึกษา

อาชีพ หมายถึง งานที่สร้างรายได้หลักปัจจุบัน ของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามในช่วงที่ทำการศึกษา

ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว หมายถึง จำนวนครั้งของนักท่องเที่ยวที่เคยมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัยของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักท่องเที่ยวท้องถิ่น หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดสุโขทัย

นักท่องเที่ยวต่างถิ่น หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกจังหวัดสุโขทัย

การรับรู้ข่าวสาร หมายถึง การรับทราบข้อมูลของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย และการท่องเที่ยวในบริเวณอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวคิด และความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และบทบาทความรับผิดชอบในฐานะนักท่องเที่ยว

การให้บริการ หมายถึง การที่อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัยให้ความสะดวกในด้านต่างๆ เช่น บ้านพักนักท่องเที่ยว ร้านค้าสวัสดิการ นำเที่ยว ฯลฯ แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย

สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง บริเวณพื้นที่และโครงสร้าง หรือสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ที่ถูกจัดสร้างขึ้นเพื่อรองรับกิจกรรมของผู้มาเยือน และกิจกรรมการบริหารจัดการพื้นที่ที่รองรับการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นไปได้อย่างความสะดวกสบาย และปลอดภัยภายในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย

การตรวจเอกสาร

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและรวบรวมเอกสาร ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอแนวความคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องเพื่อสามารถดำเนินการวิจัยได้อย่างถูกต้อง โดยแยกประเด็นการศึกษา ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. ความพึงพอใจ
3. อุทยานแห่งชาติ
4. อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

วิวัฒนาการการท่องเที่ยวของต่างประเทศ

การท่องเที่ยวถูกบัญญัติขึ้นเป็นครั้งแรกใน Oxford English Dictionary ในปี ค.ศ.1811 กิจกรรมนี้แต่ดั้งเดิมมีมานานมาก มนุษย์ทุกคนมีความอยากและต้องการที่จะเดินทางไปเที่ยวที่แปลกๆ และพบเห็นวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไป สังคมที่ขยายขึ้นและการพัฒนาเทคโนโลยีได้ช่วยให้มนุษย์สามารถเดินทางด้วยความพึงพอใจมากขึ้น การเดินทางโดยรถยนต์ การโดยสารรถไฟทำให้การท่องเที่ยวเริ่มได้รับการพิจารณาและการหาที่พักที่สวยงามต้นตา ตื่นใจ จึงทำให้สิ่งแวดล้อมได้รับผลกระทบที่สืบเนื่องมาจากการท่องเที่ยว โดยเฉพาะภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 การเดินทางไปยังสถานที่และจุดหมายปลายทางที่ห่างไกลด้วยการเดินทางทางอากาศเริ่มขยายตัวมากขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวใช้การบินมากขึ้น การท่องเที่ยวเริ่มทำให้เกิดชื่อเสียงที่ไม่ดีเนื่องจากไร้การพัฒนาและทำลายวัฒนธรรมท้องถิ่น คุณค่าและเศรษฐกิจจนกระทั่งในปี ค.ศ.1960 การท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่ต้องการสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศที่ไม่ใช่ประเทศอุตสาหกรรม โดยหวังที่จะ

ได้รับเงินตราต่างประเทศ GNP และภาษีอากร เนื่องจากการท่องเที่ยวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมผลสุดท้ายนำไปสู่แนวคิดเรื่องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวภายใต้การพิจารณาอย่างไม่รอบคอบ และคิดว่าปัญหามีส่วนเกี่ยวข้องกับผลกำไรทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยว ขณะเดียวกันได้มีองค์กรอนุรักษ์นิยมได้เรียกร้องให้รัฐบาลจัดการกับพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวไม่ใช่เพียงแต่ให้ความสนุกสนาน และเป็นที่พักผ่อนของนักท่องเที่ยว แต่เพื่อดูแลรักษามรดกชาติทั้งหมดรวมทั้งระบบนิเวศด้วย และกลุ่มนักดูปลาในสหรัฐอเมริกาได้ตอบรับและห่วงใยจำนวนปลาที่กำลังลดลงในปี ค.ศ.1966 กลุ่มอนุรักษ์และนักวิทยาศาสตร์ได้สร้างแรงกดดันต่อสาธารณชนและทำให้ปลา Humback ได้รับการดูแล ตามด้วยปลา Blue ในปี ค.ศ.1967 ในช่วงนี้เป็นช่วงเปิดศักราชการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยทั่วไปการท่องเที่ยวจะขาดการเอาใจใส่ต่อธรรมชาติ แต่การท่องเที่ยวก็ยังใช้ธรรมชาติ เป็นจุดขายสำหรับดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น คอสตาริกา นิวซีแลนด์ เกนยา และออสเตรเลีย สาธารณรัฐโดมินิกัน ได้รับการยกย่องว่ามีป่าไม้ ที่อุดมสมบูรณ์ กลับมีชายหาดที่แคบมาก แต่ก็พยายามที่จะโฆษณาว่าประเทศตนเองเป็นเกาะธรรมชาติในทะเลแคริบเบียนในสหรัฐอเมริกาได้พยายามทำให้เห็นว่าอุทยานแห่งชาติยินดีต้อนรับสาธารณชน และในขณะเดียวกันก็ได้ดูแลรักษาไว้ให้อนุชนรุ่นหลังด้วย สิ่งนี้มีใช้สิ่งๆ ที่ทำได้ง่ายๆ เช่น อุทยานแห่งชาติ Yellowstone ตั้งขึ้นมาในปี ค.ศ.1972 ในแต่ละปีจะมีคนเข้าไปเที่ยวเกินกว่า 400 ล้านคน ขณะเดียวกันต้องใช้ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาค่าก่อสร้าง การต่อเติม ปีละประมาณหนึ่งพันล้านเหรียญสหรัฐ (Lascrain, 1991)

การท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์กลายเป็นส่วนประกอบสำคัญของนโยบายของรัฐ ในประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศ เพราะมันเป็นกลไกที่มีศักยภาพมากในการอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม ตัวอย่างเช่น ประเทศในอเมริกากลางทุกประเทศ คณะกรรมการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แห่งชาติ ได้ถูกจัดตั้งขึ้นโดยเน้นนโยบายทางการเมืองและเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ รับผิดชอบโครงการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของรัฐบาลโดยให้องค์กรเอกชน มหาวิทยาลัย และองค์กรวิจัยต่างๆ รวมทั้งท้องถิ่นด้วย เข้ามามีโอกาสทำงานร่วมกันและตัดสินใจร่วมกันในงานของการท่องเที่ยว โดยมีคณะกรรมการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภูมิภาคต่างๆ รวมทั้งประเทศที่มีชายฝั่งติดทะเล เช่น เม็กซิโก และประเทศในหมู่เกาะแคริบเบียน กลยุทธ์นี้ได้รวมถึงการตลาด การวางแผน และการกำหนดแผนซึ่งเป็นแนวทางในด้านการค้าส่วนภูมิภาคการท่องเที่ยว (สุรชยกุล, 2544)

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้เจริญรุ่งเรืองเฟื่องฟูรดหน้ามาตามลำดับ เป็นผลให้เกิดรายได้หมุนเวียนมีมูลค่านับแสนล้านบาท ซึ่งส่งผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวมของ

ประเทศ แต่ในด้านตรงกันข้ามการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลับทำให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวและภาพพจน์ของการท่องเที่ยวลดถอยลง การจัดการการท่องเที่ยวโดยทั่วไปมักประสบปัญหาที่สวนทางกันระหว่างการพัฒนากับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม

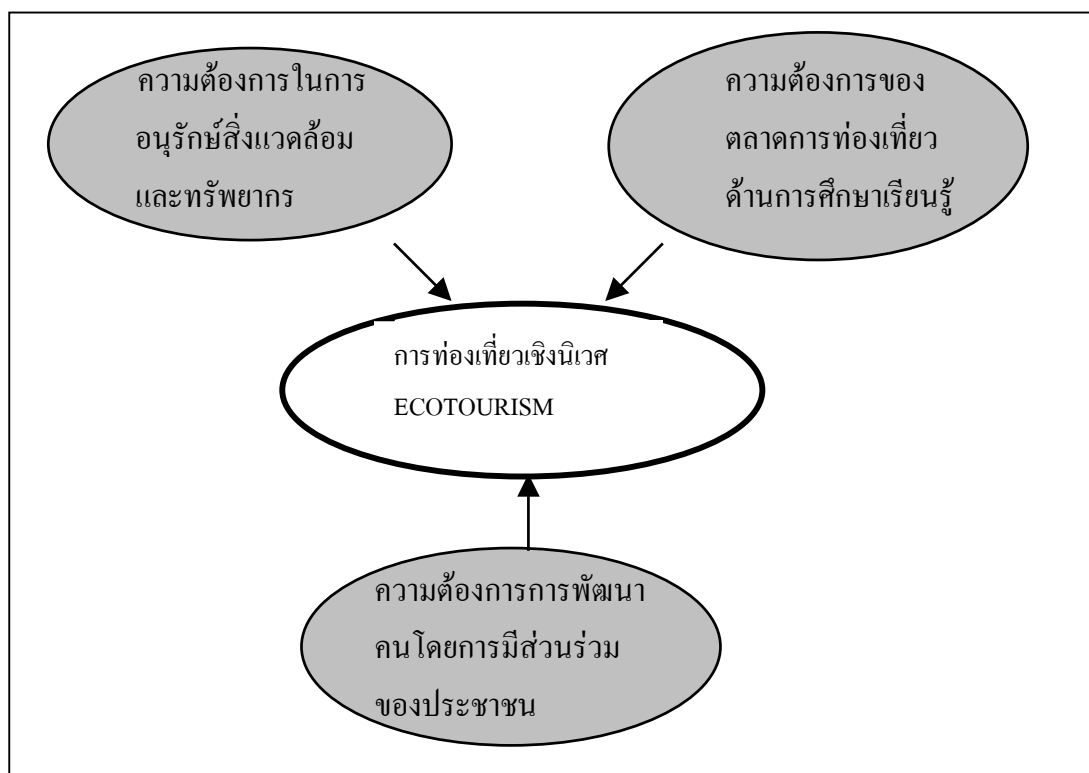
การพัฒนาการท่องเที่ยวในทิศทางที่ประสานการพัฒนาการอนุรักษ์นั้น ได้มีความพยายามมาโดยตลอด ด้วยการวางกลยุทธ์ในการพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาที่ดำเนินการอย่างรอบคอบตรงตามหลักวิชาการ แต่ในการดำเนินการที่ผ่านมา แนวทางต่างๆ เหล่านี้ยังไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยสาเหตุหลายประการ สาเหตุประการที่หนึ่งที่จะกล่าวเป็นพิเศษในที่นี้คือ ความสับสนในการพัฒนาระหว่างความต้องการทางเศรษฐกิจกับการอนุรักษ์ และการขาดการจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสม

ภายใต้ความต้องการของประเทศในการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาการอนุรักษ์และกระแสของโลกที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงก่อให้เกิดกระแสที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ด้าน คือ (ภาพที่ 1)

1. ความต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
2. ความต้องการของนักท่องเที่ยวในการศึกษา เรียนรู้สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
3. ความต้องการพัฒนาคน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากพลัง 3 กระแสนี้ จึงทำให้เกิดแนวคิดการพัฒนาารูปแบบการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่ป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเพื่อรักษาระบบนิเวศของธรรมชาติ นั่นคือ Green tourism ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีกรอบและโครงสร้างเล็กๆ รวมกันแล้วสามารถนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (All tourism should be sustainable tourism: Dowling, 1995) นักวิชาการจากสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคพื้นแปซิฟิก (PATA) องค์การการท่องเที่ยวโลก (WTO) และนักวิชาการในอุตสาหกรรมทั้งจากยุโรป สหรัฐอเมริกา ต่างให้คำจำกัดความหมายของ Ecotourism บนพื้นฐานองค์ประกอบว่าเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ (Responsible) ในแหล่งท่องเที่ยว

ธรรมชาติ (Natural-based tourism) มีการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental education-based tourism) โดยประชาชนในท้องถิ่นจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการ (Community based participation) รวมคิด ดำเนินการ ได้รับผลประโยชน์ และบำรุงรักษา เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544)

ภาพที่ 1 กระแสความต้องการการเปลี่ยนแปลงการท่องเที่ยว
ที่มา: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544)

ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่อนุรักษ์ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Lascurain (1991) กล่าวว่า ความขัดแย้งในเรื่องของการท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์เรื่องหนึ่งที่เป็นเรื่องสำคัญคือ คุณค่าของพื้นที่อนุรักษ์และบทบาทของการท่องเที่ยวที่สาธารณชนที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับบริเวณพื้นที่อนุรักษ์ ทำให้เกิดการโต้แย้งมากขึ้น ความขัดแย้งมาจากความต้องการที่จะให้พื้นที่นั้นเป็นทั้งบริเวณอนุรักษ์ธรรมชาติ และขณะเดียวกันก็ต้องการอนุญาตให้ประชาชนเข้าไปได้ด้วย พื้นที่อนุรักษ์บางแห่งในปัจจุบันไม่สามารถรับนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนมากได้ และไม่ได้

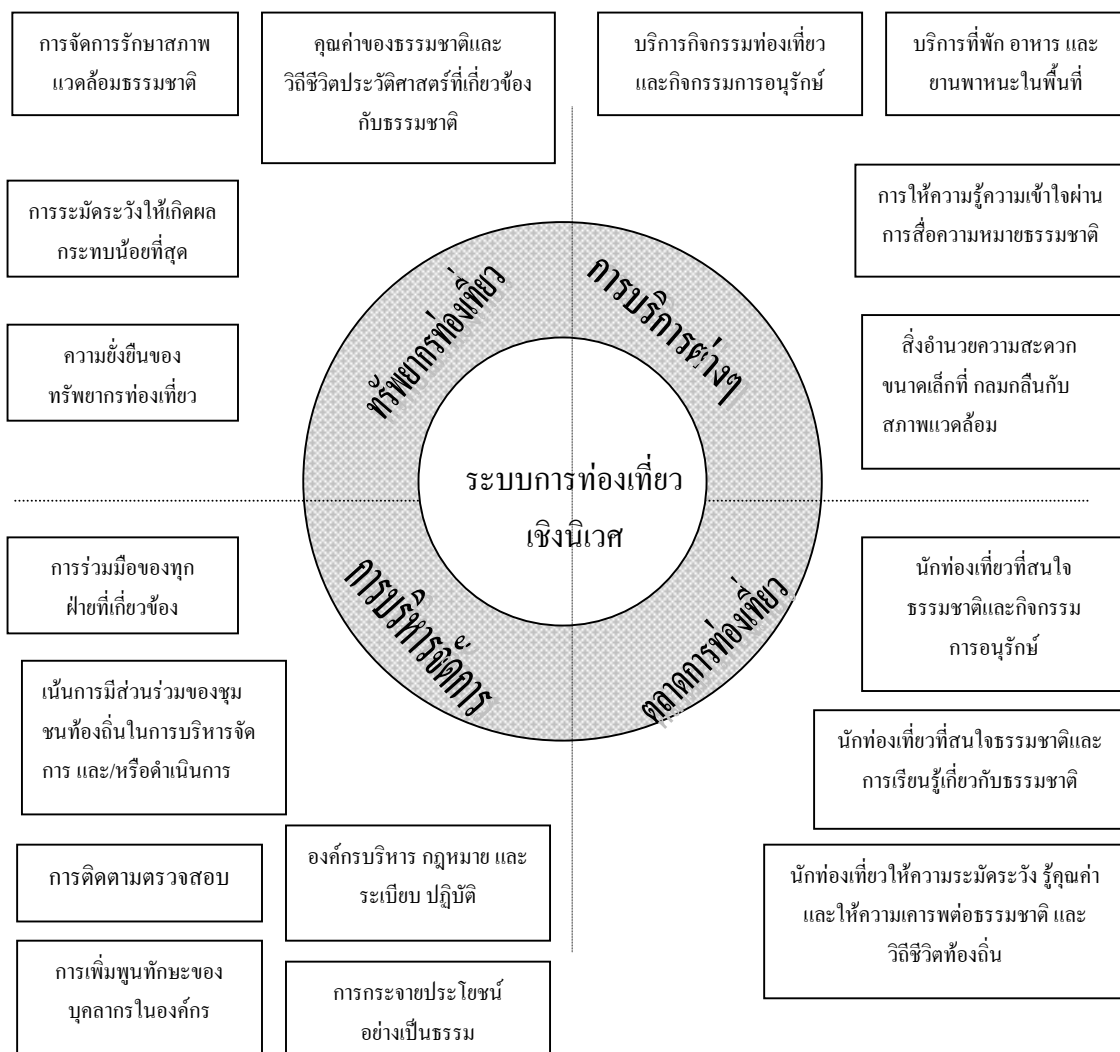
รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ชุมชนท้องถิ่น กลุ่มอนุรักษ์นิยมหรืออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ดังนั้นอันตรายที่เกิดขึ้นในแหล่งธรรมชาติจึงเกิดขึ้นก่อนที่จะมีการวางแผนการจัดการที่เหมาะสม ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดแต่เฉพาะในพื้นที่อนุรักษ์เท่านั้น แต่จะเกิดขึ้นกับบริเวณรอบๆ ด้วยการเจริญเติบโตของชุมชนที่อยู่ในบริเวณพื้นที่ติดต่อกันและอยู่ใกล้กับพื้นที่อนุรักษ์ ความต้องการบริการนักท่องเที่ยวเหล่านี้มักเป็นข้อวิจารณ์ในการดูแลพื้นที่อนุรักษ์ ประชากรในท้องถิ่นได้มีความรู้สึกไม่เป็นมิตรเพิ่มมากขึ้นต่อการท่องเที่ยว เพราะอย่างน้อยๆ การท่องเที่ยวก็เป็นกิจกรรมของคนต่างชาติ ต่างท้องถิ่น ผู้ซึ่งเข้ามาบุกรุกบริเวณธรรมชาติของพวกเขา ความจริงข้อขัดแย้งระหว่างการท่องเที่ยว และการอนุรักษ์มักจะมีปัญหาความขัดแย้งกันซึ่งเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น การขาดความสนใจในส่วนที่เป็นจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ การเพิ่มจำนวนของนักท่องเที่ยวทำให้เกิดการทำลายสูญเสียบริเวณพื้นที่ของธรรมชาติ และบ่อยครั้งที่การขยายตัวของการท่องเที่ยวธรรมชาติเกิดขึ้นโดยปราศจากการวางแผน ที่มีคุณภาพ

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ดร.ชนี (2544) อธิบายว่า การจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยทั่วไปแล้ว ต้องครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว (2) ด้านตลาดของการท่องเที่ยว (3) ด้านการบริการ และ (4) ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งรวมถึงองค์กร และกฎระเบียบต่างๆ เกี่ยวข้อง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศก็เช่นกัน ดังแสดงในภาพที่ 2 อธิบายได้ดังนี้

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวในการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศรวมไปถึงการกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสม และความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวเพื่อให้ทรัพยากรท่องเที่ยวยังคงอยู่ได้ยั่งยืน โดยไม่เสื่อมโทรมลงไปอย่างถาวร และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นตามมา การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงเน้น

1.1 การประเมินคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐาน ความสนใจเฉพาะด้านของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีต่อธรรมชาติ วิถีชีวิตท้องถิ่น และการอนุรักษ์

ภาพที่ 2 ระบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ที่มา: ครรชนี (2544)

1.2 การจัดการเพื่อรักษาคุณค่าความสำคัญ ในความเป็นธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้ให้ได้ ต้องระมัดระวังต่อการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงจนหมดสภาพความเป็นธรรมชาติหรือความเป็นเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตท้องถิ่น ดังนั้น การจัดการพื้นที่ จึงต้องคำนึงถึงขีดความสามารถของพื้นที่ หรือทรัพยากรในการรองรับการท่องเที่ยว

1.3 ต้องมีการจำแนกเขตการจัดการพื้นที่ เพื่อการท่องเที่ยวและการรักษาระบบนิเวศ รวมถึงการกำหนด มาตรการหรือเงื่อนไขการใช้พื้นที่ต่างๆ เพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตลอดจนวิถีชีวิตท้องถิ่น

1.4 แสวงหาความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อเป็นพันธมิตรในการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวที่มุ่งไปสู่ความยั่งยืน โดยทุกฝ่ายต้อง ยึดถือหลักของการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และปรัชญาของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยเคร่งครัด

1.5 ต้องมีการประชาสัมพันธ์และสร้างความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยว และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้จากการท่องเที่ยวไปยังทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.6 ต้องมีการติดตามตรวจสอบและประเมินสถานภาพของทรัพยากรท่องเที่ยว

สำหรับกิจกรรมท่องเที่ยวในส่วนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้นสามารถกำหนดได้เป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ กิจกรรมท่องเที่ยวที่ออกแบบสำหรับนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศประเภท Active หรือ Hard core ecotourist นักท่องเที่ยวประเภท Passive หรือ Casual ecotourist ซึ่งบางครั้งอาจเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวประเภทเดียวกัน แต่ลักษณะแตกต่างกันในรายละเอียด โดยเฉพาะการออกแบบกิจกรรมท่องเที่ยวที่ตอบสนองต่อประสบการณ์ท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม คาดหวังที่จะได้รับ เช่น ประสบการณ์ท่องเที่ยวแบบตื่นเต้นผจญภัย หรือแบบพักผ่อนกับธรรมชาติ หรือประสบการณ์ด้านการร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์ประเภทต่างๆ เป็นต้น กิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องเป็นกิจกรรม (1) มีโอกาสได้ใกล้ชิดและได้ประสบการณ์ตรงจากธรรมชาติและวิถีชีวิตท้องถิ่น (2) มีโอกาสได้เข้าใจ เรียนรู้ และเกิดความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรท่องเที่ยว (3) มีโอกาสที่จะสร้างงาน และรายได้แก่ คนท้องถิ่น (4) กิจกรรมที่ส่งผลด้านการอนุรักษ์ซึ่งอาจเป็นทางตรงหรือทางอ้อม และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติและวิถีชีวิตท้องถิ่น เช่น กิจกรรมการจัดทำเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ

2. ตลาดของการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะปะปนอยู่ทั่วไปในสังคม ส่วนใหญ่ก่อนไปทางสูงอายุ (40-50 ปี) มีการศึกษาและรายได้ดี (Wauer, 1980; Kellert, 1985; Butler และ Fenton, 1978; Hvenegaard, 1994) อ้างโดย ดร.ชนนี (2544) นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความปรารถนาที่จะ

ได้ท่องเที่ยวในสถานที่ที่เป็นธรรมชาติหรือวัฒนธรรมท้องถิ่น ดังนั้น จึงเป็นผู้พร้อมที่จะปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น และไม่ต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกสบายในลักษณะเช่นเดียวกับถิ่นที่ตนเองอยู่อาศัยหรือ คຸ້ນเคຍ หรือในลักษณะที่ได้รับจากการบริการในเมืองใหญ่ (Lindberg, 1991) อ้างโดย ครรชนี (2544)

โดยปกติแล้วนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นผู้ที่สนใจและเคร่งครัดในการรับผิดชอบ ดูแลธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม มีอยู่ไม่น้อยที่เป็นนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศหน้าใหม่ที่ขาดประสบการณ์หรือความรู้ในเรื่องการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเหมาะสมในแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่สำคัญที่เจ้าของพื้นที่และผู้ประกอบการ (มัคคุเทศก์) ที่จะต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวในการปฏิบัติตน ตามกฎระเบียบ และข้อควรปฏิบัติต่างๆ เช่น การแจกคู่มือ เอกสารแผ่นพับ การอธิบาย การบรรยาย ฯลฯ ก่อนการท่องเที่ยวจะเริ่มต้น

การท่องเที่ยวจะยั่งยืนประสบผลสำเร็จทางเศรษฐกิจได้ ต้องอาศัยการตลาดเป็นเครื่องมือในการติดต่อประชาสัมพันธ์เป็นสื่อกลางระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการและแหล่งท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม การตลาดยังเป็นเครื่องมือในการเลือกสรร คุณภาพ และประเภทของนักท่องเที่ยว โดยการให้ข้อมูลและสิ่งที่ควรคาดหวังจากการท่องเที่ยว (Expectation) อย่างถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว การดำเนินการด้านการตลาดสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่ได้หมายถึงเฉพาะการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น แต่จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการจัดการด้านการตลาดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การคัดเลือกนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ มีปณิธานและความตั้งใจอย่างจริงจังในการท่องเที่ยวอย่างตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรท่องเที่ยว และมีความมุ่งมั่น ในการช่วยรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวเหล่านั้นไว้ให้ได้ รวมไปถึงการสื่อสารให้เข้าใจตรงกันถึงลักษณะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3. การบริการด้านต่าง ๆ การบริการสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศครอบคลุมการบริการตั้งแต่ที่พัก อาหาร ยานพาหนะขนส่งนักท่องเที่ยว ตลอดจนการบริการกิจกรรมท่องเที่ยว การนำเที่ยว และการสื่อความหมายธรรมชาติแก่นักท่องเที่ยว ในบางแห่งการบริการด้านที่พัก หรืออาหารอาจไม่จำเป็น ขึ้นกับสภาพหรือลักษณะเฉพาะของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น เน้นการบริการด้านสื่อความหมาย และการให้ข่าวสารข้อมูล เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวในระหว่างการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยว เป็นต้น

การบริการด้านต่างๆ ที่มีโอกาสในการสร้างรายได้แก่ประชาชนท้องถิ่น เช่น บริการที่พัก อาหาร ขานพาหนะ และมัคคุเทศก์นำเที่ยว นั้น เน้นให้ประชาชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม และดำเนินกิจการต่างๆ ในภาคบริการ

4. การบริหารจัดการ จัดว่าเป็นแกนหรือกลไกสำคัญในการควบคุมและจัดการให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นไปตามวัตถุประสงค์ การบริหารจัดการนี้ ประกอบด้วยองค์กรและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมไปถึงแผนงาน โครงการ มาตรการและกฎระเบียบต่างๆ ในการควบคุม ดูแลให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นไปตามหลักการที่ถูกต้องและยังเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการ

การท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

นับจากปี พ.ศ. 2522 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยมีความเจริญทางเศรษฐกิจขึ้นเป็นลำดับ สร้างรายได้เข้าประเทศเป็นอันดับหนึ่งแซงสินค้าส่งออก ทั้งสินค้าทอ และสินค้าการเกษตร ต่อมาในปี พ.ศ.2530 รัฐบาลได้ประกาศเป็นปีท่องเที่ยวไทยเป็นครั้งแรก เพื่อป้องกันปัญหามลพิษในแหล่งท่องเที่ยว ประกอบกับกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโลกที่เริ่มก่อตัวขึ้น ขณะนั้น นักคิดนักพัฒนาด้านอุตสาหกรรมเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้คิดรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ เพื่อรักษาระบบนิเวศของธรรมชาติ เรียกรูปแบบนี้ว่า Green Tourism หรือ Ecotourism โดยคิดว่าเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีกรอบและโครงสร้างเล็ก ๆ รวมกันแล้วสามารถนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ต่อมาในปี พ.ศ.2538 – 2540 ราชบัณฑิตยสถานจึงได้กำหนดความหมายของคำว่า Ecotourism คือ “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” หมายถึง “การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน” (รำไพพรรณ, 2544)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หมายถึง การเดินทางไปเยือนแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ด้วยความระมัดระวัง ไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ ในขณะเดียวกันก็ช่วยสร้างโอกาส ทางเศรษฐกิจที่ส่งผลดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น (นภวรรณ, 2541)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ เที่ยวในแหล่งธรรมชาติและวัฒนธรรม (ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตชุมชน) มีการจัดการที่เป็นระบบ (สิ่งแวดล้อมและการศึกษา) แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง (เจ้าของแหล่งท่องเที่ยว ภาครัฐ และนักท่องเที่ยว) มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการ และได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ (รายได้) อย่างเสมอภาคกัน นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมีความประทับใจ มีประสบการณ์ และความรู้ใหม่

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (natural based tourism) หรือในแหล่งวัฒนธรรม (cultural based tourism) ด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือทำลายคุณค่าของระบบนิเวศ และช่วยสร้างเศรษฐกิจที่ส่งผลดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และเกิดประโยชน์ต่อประชาชนท้องถิ่น และ/หรือกิจกรรมนันทนาการ ที่เน้นการเรียนรู้และการหาประสบการณ์เกี่ยวกับธรรมชาติ โดยรักษาระบบนิเวศเดิมไว้ไม่ให้ถูกทำลาย

หลักการพื้นฐานในการจัดการพื้นที่ สำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ/เชิงอนุรักษ์

1. เน้นรักษาระบบนิเวศดั้งเดิม
2. กำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่/กำหนดระดับการพัฒนาที่เหมาะสม
3. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็น
4. เน้นสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดเล็กที่กลมกลืนกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น
5. ควบคุมผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาอย่างเข้มงวด

สิ่งอำนวยความสะดวก (facility) คือ บริเวณพื้นที่และโครงสร้าง หรือสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ที่ถูกจัดสร้างขึ้นเพื่อรองรับกิจกรรมของผู้มาเยือน และกิจกรรมการบริหารจัดการพื้นที่

วัตถุประสงค์ของสิ่งอำนวยความสะดวก

1. สนองความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์
2. ช่วยป้องกันรักษาทรัพยากร และสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว
3. เป็นเครื่องมือ/สื่อ ในการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และเพิ่มโอกาสให้ นักท่องเที่ยว ได้สัมผัสธรรมชาติอย่างมีคุณค่า
4. อำนวยความสะดวกให้กับการบริหารจัดการ
5. สร้างภาพพจน์ (image) ให้กับแหล่งท่องเที่ยว
6. ช่วยป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดกับนักท่องเที่ยว

ประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. สิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดสร้างขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันผลกระทบจากการท่องเที่ยว และกิจกรรมของมนุษย์ที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ทางเดินเท้า ทางจักรยาน ถนน และที่จอดรถ ระบบกำจัดขยะ ระบบบำบัดน้ำเสีย ห้องสุขา ป้าย
2. สิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดสร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือสื่อความหมาย เพื่อให้ความรู้ สร้างความเข้าใจ และความเพลิดเพลินแก่นักท่องเที่ยวในการศึกษาธรรมชาติและเรียนรู้วัฒนธรรม เช่น คู่มือศึกษาธรรมชาติ หมุดบอกตำแหน่งใช้คู่กับแผ่นพับ นิทรรศการริมทาง ศูนย์บริการ นักท่องเที่ยว
3. สิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดสร้างขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวก (รวมความปลอดภัย) เพิ่มความสะดวกสบายในการประกอบกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยวในรูปแบบที่เรียบง่ายกลมกลืนกับธรรมชาติ และวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น พื้นที่กางเต็นท์ บ้านเดี่ยว เรือนแถว ระบบน้ำใช้ ระบบ

ไฟส่องสว่าง ร้านจำหน่ายอาหาร สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ (เช่น ม้านั่ง โต๊ะปิกนิก ชุมนดอกเห็ด ศาลาชมวิว)

4. สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลพื้นที่ เช่น ป้อมยาม/ด่านตรวจ อาคารที่ทำการ อาคารสนับสนุนต่างๆ (เช่น โรงรถ โรงเก็บพัสดุ) บ้านพัก เจ้าหน้าที่ อาจเป็นบ้านเดี่ยวหรือเรือนแถวตามความเหมาะสมของพื้นที่และความจำเป็น

สิ่งอำนวยความสะดวกที่สำคัญลำดับต้นๆ ได้แก่สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อป้องกัน ธรรมชาติ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้และศึกษาธรรมชาติ ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อความสะดวกสบายและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ มีความสำคัญลำดับรองๆ ลงมา อย่างไรก็ตามก็ไม่มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัวเกี่ยวกับปริมาณ และขนาดของสิ่งอำนวยความสะดวกแต่ละลักษณะที่เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง ขึ้นอยู่กับลักษณะของ แหล่งท่องเที่ยว (site setting) และวัตถุประสงค์ของการจัดการพื้นที่แต่ละแห่งเป็นหลัก (นภวรรณ, 2541)

หลักการของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ดรชรณี (2544) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (sustainable tourism) คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับทั้งในปัจจุบัน และอนาคต โดย

1. มีการดำเนินการจัดการภายใต้ขีดความสามารถของระบบธรรมชาติในการทดแทนฟื้นฟูให้สามารถผลิตและให้บริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้ตลอดไป โดยไม่ลดถอย หรือเสื่อมโทรมลง

1.1 กระบวนการวางแผนนันทนาการแบบ Limited of Acceptable Change (LAC) เป็นกระบวนการวางแผนที่ให้นักจัดการอุทยานแห่งชาติ ตัดสินใจกำหนดประเภทของพื้นที่นันทนาการในอุทยานแห่งชาติที่เหมาะสมกับ ทรัพยากร/สภาพพื้นที่ คำนึงถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวและสอดคล้องกับ นโยบาย/กฎหมายของรัฐ พร้อมทั้งระบุแนวทางการจัดการ ในพื้นที่นันทนาการแต่ละประเภท

1.2 ช่วงชั้นโอกาสของประสบการณ์ด้านนันทนาการ (Recreation opportunity spectrum) หมายถึง ลักษณะโอกาสต่างๆ ด้านประสบการณ์นันทนาการที่มีความเป็นไปได้ในพื้นที่ โดยพิจารณาจากปัจจัยทางชีวกายภาพด้านสังคมของการใช้ประโยชน์พื้นที่ ของนักท่องเที่ยว และ ลักษณะการจัดการทรัพยากรนันทนาการ

- 1.3 ชีตความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่ (Carrying capacity) จำนวน/ช่วงเวลา
2. ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (Local participation)
3. เป็นความต้องการของชุมชน (Local needs)
4. มีการกระจายประโยชน์อย่างเป็นธรรมสู่ท้องถิ่น (Equity)
5. ให้ประสบการณ์นันทนาการที่มีคุณค่า (Quality of experience)
6. ให้ผู้มาเยือน/นักท่องเที่ยว ได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ ทรัพยากร และ วิถีชีวิต (Education and understanding)
7. เน้นการออกแบบที่กลมกลืนกับสถาปัตยกรรมท้องถิ่น และ ใช้วัสดุในท้องถิ่น (Local architecture and local material)
8. เน้นการผสมผสานการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน สู่แผนพัฒนาระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับประเทศ (Integration of sustainable tourism to local, regional, and national plans)
9. เน้นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อเป็นฐานในการตัดสินใจ และการติดตามตรวจสอบ (Information and monitoring)

กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) ได้กล่าวถึง กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่เน้นการศึกษาหาความรู้ในระบบนิเวศและวัฒนธรรมท้องถิ่นควบคู่ไปกับการได้รับความสนุกเพลิดเพลิน ทั้งนี้ ต้องเป็นกิจกรรมที่มีผลกระทบด้านลบน้อยที่สุด หรือเป็นผลกระทบที่อยู่ในวิสัยที่สามารถป้องกันหรือแก้ไขได้ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องจัดเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มี 19 กิจกรรม ประกอบด้วย

1. กิจกรรมเชิงนิเวศในแหล่งธรรมชาติ มี 9 กิจกรรม ได้แก่ เดินป่า (hiking, trekking, walking) ศึกษาธรรมชาติ (nature education) ส่องสัตว์หรือดูนก (animal/bird watching) เทียวถ้ำหรือน้ำตก (cave/waterfall exploring) พายเรือแคนู (canoeing) หรือคายัค (kayak) หรือเรือใบ (sail boating) กระดานโต้ลม (wind surfing) ดำน้ำ ดูปะการังน้ำตื้น (snorkeling) และดูปะการังน้ำลึก (scuba diving) ตั้งแคมป์ (tent camping) ล่องแพ (rafting) และขี่ม้าหรือนั่งช้าง (horse/elephant riding)
2. กิจกรรมกึ่งนิเวศ มี 5 กิจกรรม ได้แก่ การถ่ายรูป บันทึกภาพ/เสียง (Photograph) ศึกษาท้องฟ้า (sky interpretation) ขี่จักรยานท่องเที่ยว (เสือภูเขา) (terrain/mountain biking) ปีน/ไต่เขา (rock/mountain climbing) ตกปลา (fishing)
3. กิจกรรมทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ มี 5 กิจกรรม ได้แก่
 - 3.1 ชมความงาม ความเก่าแก่ ลักษณะเฉพาะตัวของแหล่งประวัติศาสตร์
 - 3.2 ศึกษาเรียนรู้ประวัติ ความเป็นมาของแหล่งโบราณคดี และประวัติศาสตร์
 - 3.3 ศึกษาชื่นชมงานศิลปกรรมและวัฒนธรรม
 - 3.4 ร่วมกิจกรรมเรียนรู้พฤติกรรมของผู้คน
 - 3.5 ศึกษาเรียนรู้การผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง

ความพึงพอใจ

ความหมายเกี่ยวกับความพึงพอใจ

โดยทั่วไปการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจมักนิยามศึกษากันสองมิติ คือ มิติความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน (job satisfaction) และมิติความพึงพอใจในการรับบริการ (service satisfaction) ในการศึกษามิติหลังมีผู้กล่าวแนวคิดไว้เป็นจำนวนมาก อาทิเช่น

จุมพล (2539) กล่าวว่า ทักษะคติและความพึงพอใจในสิ่งหนึ่งสามารถใช้ทดแทนกันได้ เพราะทั้งสองคำนี้ หมายถึง ผลที่ได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้น ทักษะคติด้านบวก จะแสดงให้เห็นความพึงพอใจในสิ่งนั้น และทักษะคติด้านลบจะแสดงให้เห็นสภาพความไม่พึงพอใจนั่นเอง

สุขสันต์ (2538) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก (feeling) มีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย (goals) ความต้องการ (wants) หรือแรงจูงใจ (motivation)

สินทร (2541) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งในเชิงประเมินค่า หากในเรื่องนั้นไม่สามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้ บุคคลนั้นก็จะมีความรู้สึกในเชิงบวก คือพอใจ แต่หากเรื่องนั้นไม่สามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้ บุคคลนั้นก็จะมีความรู้สึกในเชิงลบ คือไม่พอใจ ทั้งนี้การประเมินค่าดังกล่าวนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งไม่เท่าเทียมกัน

กนกพร (2541) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดในทางที่ดีของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เช่น ความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึงความรู้สึกที่ดีของบุคคลต่องานที่เขาทำอยู่ ซึ่งเป็นผลมาจากความเหมาะสมระหว่างลักษณะของงานกับความต้องการของเขาที่จะคาดหวังว่าจะได้รับจากการทำงานนั้น

เทวินทร์ (2541) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่ดี ความรู้สึกรัก ความรู้สึกชอบ และสุขใจ โดยความพึงพอใจจะเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งในเชิงประเมินค่า

พิน (2529) ได้สรุปความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง ความรู้สึก รัก ชอบ ยินดี เต็มใจ หรือมีเจตคติที่ดีของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อได้รับการตอบสนอง ความต้องการทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

ความพึงพอใจ (satisfaction) หมายถึง ทำที่ความรู้สึก ความคิดเห็น ที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ภายหลังจากที่ได้รับประสบการณ์ในสิ่งนั้นมาแล้ว ในลักษณะบวก (สนิท, 2539) คือ พอใจ นิยม ชมชอบ สนับสนุน หรือเจตคติที่ดีของบุคคล เมื่อเขาได้รับการตอบสนองความต้องการ ในทางตรงกันข้ามถ้าไม่ได้รับการตอบสนองแล้วความไม่พอใจก็จะเกิดขึ้น

การวัดความพึงพอใจ

ความพึงพอใจต่อการบริการ จะเกิดขึ้นได้หรือไม่นั้นต้องพิจารณาถึงลักษณะของการให้บริการขององค์กร ประกอบกับระดับความรู้สึกของผู้มารับบริการในมิติต่างๆ ของแต่ละบุคคล ดังนั้นในการวัดความพึงพอใจต่อการบริการจะกระทำได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. การใช้แบบสอบถาม เป็นที่นิยมใช้กันแพร่หลาย โดยการขอร้องหรือขอความร่วมมือจากกลุ่มบุคคลที่ต้องการวัด แสดงความคิดเห็นลงในแบบฟอร์มที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบ หรือเป็นคำตอบอิสระ โดยคำถามที่ถามถึงความพึงพอใจในด้านต่างๆ ที่หน่วยงานกำลังให้บริการ อยู่ เช่น ลักษณะของการให้บริการของเวลาในการให้บริการ พนักงานที่ใช้บริการ

2. การสัมภาษณ์ เป็นอีกวิธีหนึ่งซึ่งเป็นวิธีที่ต้องอาศัยเทคนิคและความชำนาญพิเศษของผู้สัมภาษณ์

3. การสังเกต ทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจ ของผู้มาใช้บริการ โดยวิธีการสังเกตจากพฤติกรรมทั้งก่อนมารับบริการและหลังจากรับบริการแล้ว เช่น สังเกตกิริยาท่าทาง การพูด สีหน้า ความถี่ของการมาขอรับบริการ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการวัดความพึงพอใจของผู้มารับบริการนั้นสามารถวัดได้หลายวิธี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสะดวก ความเหมาะสมตลอดจนจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายของการวัด จึงจะส่งผลให้การวัดนี้มีประสิทธิภาพ เป็นที่น่าเชื่อถือได้ (อร่าม, 2541)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

Tiffin and McCormick (1968) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นแรงจูงใจของมนุษย์ ซึ่งตั้งอยู่บนความต้องการพื้นฐาน มีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับผลสัมฤทธิ์และสิ่งจูงใจ รวมทั้งพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ต้องการอีกด้วย

คุณทลทิพย์ (2526) ได้กล่าวถึงโดยสรุปว่า คือ ทฤษฎีว่าด้วยความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือความรู้สึกในทางบวก และความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึก ในทางบวกคือความรู้สึกที่อาจเกิดขึ้นแล้วทำให้เกิดความสุข ความรู้สึกทางบวก และความรู้สึกทางลบ มีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อน และระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสองอย่างนี้ เรียกว่า ระบบความพอใจ โดยความพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อมีความรู้สึกทางบวกมากกว่าทางลบ ความพอใจสามารถแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกทางบวกแบบต่างๆ ได้ และความรู้สึกทางบวกนี้ยังเป็นตัวช่วยให้เกิดความพอใจเพิ่มขึ้นได้อีก สิ่งที่ทำให้เกิดความพอใจแก่มนุษย์ ได้แก่ ทรัพยากร (resource) และสิ่งเร้า (stimuli) การวิเคราะห์ระบบความพอใจ คือการศึกษาว่าทรัพยากรหรือสิ่งเร้าแบบใดเป็น ที่ต้องการในการที่จะทำให้เกิดความพอใจและความสุข แก่มนุษย์ความพอใจจะเกิดได้มากที่สุดเมื่อมีทรัพยากรทุกอย่างที่ต้องการครบถ้วน แต่เนื่องจากทรัพยากรในโลกนี้มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้น ความพอใจจะเกิดขึ้นได้มากที่สุด เมื่อมีการจัดการทรัพยากรอย่างถูกต้องและเหมาะสม

คุณทลทิพย์ (2526) เสนอแนวความคิดในเรื่องความพอใจในสภาพแวดล้อมทางกายภาพว่าสามารถเกิดขึ้นได้ ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สามารถศึกษาได้ชัดเจน เมื่อแยกออกเป็น การตอบรับ (response) และปฏิกิริยา (reaction) ของมนุษย์ต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ปฏิกิริยาต่อสภาพแวดล้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางชีวภาคหรือสรีระ ซึ่งสามารถวัดได้ง่าย เช่น การเปลี่ยนแปลงอัตราของการเต้นของหัวใจ อุณหภูมิของร่างกาย ฯลฯ ในขณะที่การตอบรับ หมายถึง การรับรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมที่แสดงออกซึ่งรวมเรียกว่า การตอบรับทางสังคมจิตวิทยา และพฤติกรรม (social psychological and behavior response) ปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้เกิดการตอบรับในสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ลักษณะของบุคคลผู้ตอบรับสภาพแวดล้อม ลักษณะของสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ทำให้เกิดการตอบรับ การรับรู้ของบุคคล การประเมินสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น ความพอใจในสภาพแวดล้อม และพฤติกรรมของบุคคลเนื่องมาจากสภาพแวดล้อม

ลัทธิจิตสองปัจจัยแรกเป็นสิ่งที่ป้อนเข้าระบบ โดยลักษณะของบุคคลรวมถึงปัจจัยต่างๆ ด้าน
 วิทยาศาสตร์ พื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ และรูปแบบวงจรชีวิต ส่วนปัจจัย 4 กลุ่มหลัง เป็น
 ผลที่ส่งออกของบุคคลนั้น การประเมินผลความพอใจในกายภาพของบุคคลเกิดตามมาจากการรับรู้
 พฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลก็เกิดตามมาจากการรับรู้การประเมินผลการแสดงออกนี้จะ
 สะท้อนว่า บุคคลนั้นมีความพอใจสภาพแวดล้อมทางกายภาพนั้นหรือไม่

ลิทธีร์ตัน (2531) ได้ใช้ความพึงพอใจเป็นพื้นฐานในการวัดความสามารถในการรองรับ
 ทางสังคมหรือทางจิตวิทยา หมายถึง การที่นักท่องเที่ยวได้รับความพอใจในสภาพแวดล้อมทาง
 กายภาพของแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด โดยนำระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหลายๆ คนมา
 รวมกัน ทั้งความพึงพอใจที่เพิ่มขึ้นและลดลง

กนกพร (2541) กล่าวว่า เมื่อเกิดความต้องการ คนเราก็จะกำหนดเป็นเป้าหมายหลาย ๆ
 อย่างเพื่อสร้างความพึงพอใจ กำลังความต้องการของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับ
 วัฒนธรรมและค่านิยม (cultural norms and values) ประสบการณ์ (personal experience)
 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสังคม (physical and social environment)

ความพึงพอใจเป็นเพียงปฏิกิริยา (reactionary feeling) ต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้น (stimulant)
 ที่แสดงออกมา (yield) ในลักษณะของผลลัพธ์สุดท้าย (final outcome) ของกระบวนการประเมิน
 (evaluative process) โดยบ่งบอกทิศทางของผลการประเมิน (direction of evaluative result) ว่าเป็น
 ไปในลักษณะทิศทางบวก (positive direction) หรือทิศทางลบ (negative direction) หรือไม่มี
 ปฏิกิริยา คือ เฉยๆ (non reaction) ต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นก็ได้

ดังนั้น จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จึงพอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจของบุคคลมีความ
 เกี่ยวข้องกับความคาดหวัง ในสิ่งที่บุคคลนั้นต้องการ และแสดงความรู้สึกต่างๆ ในทางบวกมากกว่า
 ทางลบ เมื่อบุคคลนั้นได้สิ่งตอบแทนที่ต้องการที่บุคคลนั้นคาดหวังไว้ หากความรู้สึกที่มีต่อสิ่งที่ได้
 มาเป็นทางบวกแบบต่างๆ ก็จะก่อให้เกิดความพึงพอใจและความรู้สึกในทางบวกนั้น ยังเป็นตัวช่วย
 ให้เกิดความพึงพอใจเพิ่มขึ้นได้อีก

อุทยานแห่งชาติ

ความหมายและวัตถุประสงค์ของอุทยานแห่งชาติ

อุทยานแห่งชาติ (National Park) หมายถึง พื้นที่ธรรมชาติอันกว้างใหญ่ โดยปกติแล้วควรมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 10 ตารางกิโลเมตร เพียงพอต่อการจัดการให้เอื้อประโยชน์อย่างยั่งยืน ถ้าไม่ถูกรบกวน หรือเข้าทำลาย หรือถูกอิทธิพล ความขัดแย้งกันในเรื่องประโยชน์พื้นที่ทั้งภายในและภายนอกเข้าไปเปลี่ยนธรรมชาติเดิมแล้ว จะสามารถดำรงไว้ซึ่งสภาพธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของอุทยานแห่งชาตินั้น ได้อย่างสมบูรณ์โดยตรง พื้นที่อุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งควรมีเอกลักษณ์ของตนเอง กล่าวคือ มีความเป็นหนึ่งหาพื้นที่ใดเสมอเหมือนมิได้ หรือเป็นตัวอย่างแห่งความแปลก หรือมีความงามเป็นอย่างยิ่ง โดยแท้ (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2546)

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ มี 3 ประการ คือ

1. เพื่อรักษาทรัพยากรในพื้นที่ให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิมอย่างถาวรตลอดไป หรือเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพธรรมชาติ
2. เพื่อรักษาพื้นที่ที่มีความสวยงามเป็นพิเศษเอาไว้สำหรับใช้ประโยชน์ในด้านการพักผ่อนหย่อนใจและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว
3. เพื่อเป็นแหล่งในด้านการศึกษาค้นคว้าวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านธรรมชาติวิทยา

การจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ

อุทยานแห่งชาติเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายและจัดอยู่ในระบบพื้นที่คุ้มครอง (protected area system) ลักษณะของอุทยานแห่งชาติ จะแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ ซึ่งขึ้นอยู่กับประวัติศาสตร์ความเป็นมาและความจำเป็นในการจัดตั้ง รวมทั้งปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2546)

สหภาพว่าด้วยการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ (International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources: IUCN) ได้กำหนดความหมายของอุทยานแห่งชาติว่า

“พื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ซึ่งประกอบไปด้วยระบบนิเวศสำคัญที่เป็นตัวแทนของภูมิภาคลักษณะเด่นตามธรรมชาติ หรือทิวทัศน์งดงาม เป็นแหล่งพืชพรรณและสัตว์ป่า ธรณีสัณฐาน และเป็นถิ่นที่อาศัยที่มีคุณค่าด้านวิทยาศาสตร์ การศึกษา และนันทนาการ โดยไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม”

โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์การจัดการอุทยานแห่งชาติ ว่า

“เพื่อคุ้มครองรักษาแหล่งธรรมชาติ และทัศนียภาพที่มีความสำคัญระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ สำหรับการใช้ประโยชน์ด้านวิทยาศาสตร์ การศึกษา และนันทนาการของมนุษย์ และเพื่อคงไว้ซึ่งความเป็นตัวแทนระบบนิเวศของภูมิภาค สัตว์มีชีวิตรวม และทรัพยากรพันธุกรรม ตลอดจน ชนิดพันธุ์ที่ใกล้จะสูญพันธุ์ ทั้งนี้ เพื่อความมั่นคงและความหลากหลายทางนิเวศวิทยา”

อุทยานแห่งชาติ เริ่มตั้งขึ้นในปี 2376 ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา อันเป็นผลสืบเนื่องจากการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม จนกระทั่งในปี 2407 รัฐบาลสหรัฐอเมริกา ได้ประกาศจัดตั้งแหล่งธรรมชาติ ชื่อว่า Yosemite Grant ให้เป็นสถานที่สำหรับความรื่นรมย์ของสาธารณชน และในปี 2415 สหรัฐอเมริกา ได้จัดตั้งอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของโลก คือ Yellowstone National Park ซึ่งต่อมาเป็นแรงกระตุ้นให้ประเทศต่างๆ ทั่วไปโลกลงสนใจประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ

ในส่วนของประเทศไทย แนวความคิดในการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติเริ่มขึ้นในปี 2486 หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทย ประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ แต่ขณะเดียวกันการเพิ่มของประชากรมีสูงทำให้มีการบุกรุกป่าไม้เพื่ออยู่อาศัยและทำการเกษตรมาก เป็นผลให้ทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลายอย่างรวดเร็ว กรมป่าไม้ จึงได้เสนอต่อรัฐบาลให้กำหนดพื้นที่ป่าไม้จำนวนหนึ่งเป็นอุทยานแห่งชาติ แต่เนื่องจากในขณะนั้น ยังขาดแคลนงบประมาณและเจ้าหน้าที่พื้นที่ดังกล่าวจึงได้จัดตั้งเป็นวนอุทยานไปก่อน ต่อมาในปี พ.ศ.2502 คณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทย ร่วมดำเนินการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติและร่างกฎหมายขึ้นมาเพื่อ

ควบคุมและจัดการพื้นที่ ในขณะนั้น กรมป่าไม้ได้รับความร่วมมือจากสหภาพว่าด้วยการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ (International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources: IUCN) ส่ง Dr.George C. Ruble ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการอุทยานแห่งชาติจาก National Park Service ประเทศสหรัฐอเมริกาให้คำแนะนำในการจัดการอุทยานแห่งชาติ รวมทั้งการร่างกฎหมาย และร่วมคัดเลือกพื้นที่ และได้ประกาศพื้นที่เพื่อดำเนินการจัดตั้งให้เป็นอุทยานแห่งชาติ จำนวน 14 แห่ง ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2502 และในปี พ.ศ. 2504 รัฐบาลได้ประกาศพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2504 โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้ทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อวันที่ 22 กันยายน พ.ศ.2504 และอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ได้รับการประกาศให้เป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของประเทศไทย ในปี พ.ศ.2505 ในปี พ.ศ.2541 มีอุทยานแห่งชาติ รวม 138 แห่ง เป็นอุทยานแห่งชาติ ที่ประกาศพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งแล้ว จำนวน 102 แห่ง อยู่ในระหว่างดำเนินการจัดตั้ง 43 แห่ง (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2546)

การกำหนดพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

สำนักอุทยานแห่งชาติ (2546) ระบุว่า การกำหนดพื้นที่อุทยานแห่งชาติ มี 3 ลักษณะ คือ

1. การกำหนดพื้นที่อุทยานแห่งชาติตามหลักสากล

(1) อุทยานแห่งชาติควรมีขนาดพื้นที่ไม่น้อยกว่า 10 ตารางกิโลเมตร มีสภาพธรรมชาติที่สมบูรณ์สวยงามเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

(2) การจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ ควรมีความสำคัญของสภาพธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ ตามที่ IUCN กำหนดไว้

(3) ควรเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่กว้างขวาง ไม่ถูกรบกวน หรือ ทำลาย หรือ ถูกอิทธิพลครอบงำ หรือ มีความขัดแย้งในเรื่องการใช้ประโยชน์พื้นที่ทั้งภายในและภายนอก จนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติเดิม

2. หลักเกณฑ์การกำหนดพื้นที่เพื่อจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ

(1) มีทิวทัศน์ตามธรรมชาติที่สวยงามและเด่นเป็นพิเศษ มีส่วนประกอบของภูมิประเทศที่แปลกและหายาก มีวัตถุธรรมชาติ หรือ โบราณวัตถุที่มีความสำคัญทางธรณีวิทยาและทางประวัติศาสตร์เป็นพิเศษ

- (2) มีพันธุ์ไม้ (flora) และพันธุ์สัตว์ (fauna) ที่สำคัญและหายาก
- (3) สามารถให้ประชาชนเข้าไปพักผ่อนหย่อนใจ สัมผัสธรรมชาติอันบริสุทธิ์
เกิดความรื่นรมย์สดชื่นในสิ่งแวดล้อมที่มีความเป็นป่าวิเวก (wildness) ที่หาไม่ได้ในเมืองแออัดไป
ด้วยผู้คนและแวดล้อมไปด้วยสิ่งประดิษฐ์ แสงสีที่ไม่เป็นธรรมชาติ
- (4) ควรมีเนื้อที่กว้างขวางพอที่จะเกื้อกูลให้พันธุ์ไม้และพันธุ์สัตว์มีชีวิตอยู่ได้เองตาม
ธรรมชาติ (self-sustained area) ซึ่งตามหลักสากลได้กำหนดมาตรฐานไว้ไม่น้อยกว่า 10 ตาราง
กิโลเมตร แต่ไม่ได้เป็นเกณฑ์ที่ตายตัว ขึ้นอยู่กับคุณค่าของพื้นที่ที่สำคัญ
- (5) ไม่ว่าบริเวณนั้นจะมีขนาดใดก็ตาม เนื้อที่ส่วนหนึ่งควรที่จะมีลักษณะเหมาะสม
สำหรับการใช้เป็นแหล่งนันทนาการ (recreation areas) เป็นที่พักแรมและที่ให้ความสะดวกและ
บริเวณที่จำเป็นอื่นๆ (service area) แก่ประชาชนผู้ไปเที่ยว
- (6) บริเวณนั้นจะต้องมีคุณค่าและประโยชน์ต่างๆ ดังกล่าวมาข้างต้นทั้งในปัจจุบันและ
อนาคต เพื่อให้เหมาะสมกับงบประมาณของประเทศที่จะนำมาใช้จ่ายในการพัฒนา เพื่ออำนวยความสะดวก
ประโยชน์ให้แก่ประชาชนในปัจจุบัน และใช้จ่ายเพื่อการคุ้มครองรักษาให้เป็นมรดกที่มีค่าคงอยู่
ตลอดไปให้อนุชนรุ่นหลังได้มีโอกาสรับใช้ประโยชน์เช่นเดียวกันในอนาคต

เพื่อให้สามารถบริการจัดการอุทยานแห่งชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้มีการกำหนด
บรรทัดฐานของอุทยานแห่งชาติให้เข้าใจตรงกันว่า

- 1) อุทยานแห่งชาติ คือ พื้นที่ธรรมชาติอันกว้างใหญ่ โดยปกติแล้วควรมีพื้นที่ไม่น้อย
กว่า 10 ตารางกิโลเมตร พื้นที่อุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งควรมีเอกลักษณ์ของตนเอง กล่าวคือ มี
ความเป็นหนึ่งหาพื้นที่ใดเสมอเหมือนมิได้ หรือ เป็นตัวอย่างแห่งความแปลก หรือมีความงามเป็น
อย่างยิ่งโดยแท้จริง
- 2) อุทยานแห่งชาติมีขนาดกว้างใหญ่เพียงพอต่อการจัดการให้เอื้อประโยชน์อย่าง
ยั่งยืน ถ้าไม่ถูกรบกวน หรือ เข้าทำลาย หรือถูกอิทธิพลความขัดแย้งกันในเรื่องการใช้ประโยชน์พื้นที่
ทั้งภายในและภายนอกเข้าไปเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพธรรมชาติเดิมแล้วจะสามารถดำรงไว้ซึ่ง
สภาพธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของอุทยานแห่งชาตินั้นได้อย่าง
สมบูรณ์โดยตัวเอง
- 3) หลักการเบื้องต้นของการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ คือ
 - 3.1) เป็นพื้นที่ซึ่งระบบนิเวศทุกระบบได้รับการอนุรักษ์ไว้มิให้เปลี่ยนแปลงไป
เนื่องจากการถือครองและแสวงหาประโยชน์ของมนุษย์

3.2) เป็นพื้นที่ซึ่งมีคุณค่าพิเศษและประกอบด้วยพันธุ์พืชและสัตว์ ธรณีสถาน และถิ่นที่อยู่ของพืชและสัตว์ที่มีคุณค่าน่าสนใจพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์ ด้านการศึกษา และด้านการพักผ่อนหาความเพลิดเพลิน

3.3) เป็นพื้นที่ที่ได้รับการคุ้มครอง เพื่อปกป้องระบบนิเวศตามข้อ (3.1 และ 3.2) ไว้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของอุทยานแห่งชาติตลอดไป

3.4) เป็นพื้นที่ซึ่งเปิดโอกาสให้คนเข้าเยี่ยมชมได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด สำหรับอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่ง

แนวคิดในการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติมีพื้นฐานมาจากการจัดการพื้นที่เพื่อรักษาและคุ้มครองทรัพยากรในรูปแบบของอุทยานแห่งชาติในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ได้เริ่มในปี 2415 ซึ่งแนวความคิดดังกล่าว ได้นำมาสู่การกำหนดเป้าหมายหลักในการจัดการอุทยานแห่งชาติในประเทศไทย 3 ประการ คือ

1) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

เพื่ออนุรักษ์ ดูแล ปกป้อง และปราบปรามการลักลอบทำลายทรัพยากรทุกชนิดที่อยู่ในอุทยานแห่งชาติ รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม

2) การศึกษาทางวิชาการ

เพื่อรักษาทรัพยากรในพื้นที่ให้อยู่ในสภาพธรรมชาติสำหรับอำนวยความสะดวกด้านการศึกษา ค้นคว้า วิจัยและงานวิชาการทุกด้าน ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม

3) การบริการ

เพื่อคงไว้ซึ่งพื้นที่อันมีความงามเป็นพิเศษ สำหรับอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจบนพื้นฐานของการจัดการให้มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่เปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ตลอดจนดำเนินกิจกรรมการสื่อความหมายธรรมชาติ สำหรับนักท่องเที่ยวที่สอดคล้องอย่างเป็นระบบ

อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย

ประวัติความเป็นมา

ศูนย์วิจัยป่าไม้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2537) ระบุว่า อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จัดตั้งขึ้นตามพระราชประสงค์ขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ เพื่อรักษาสภาพป่าซึ่งเป็นต้นน้ำลำธาร และประสงค์ที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไว้เป็นมรดกของชาติสืบต่อไป โดยทางราชการได้ดำเนินการสำรวจจัดตั้งกำหนดเป็นอุทยานแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ.2519 และมีพระราชกฤษฎีกากำหนดอุทยานแห่งชาติตามพระราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 98 ตอนที่ 70 ลงวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ.2524 นับเป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 26 ของประเทศไทย

ที่ตั้งและขอบเขตพื้นที่

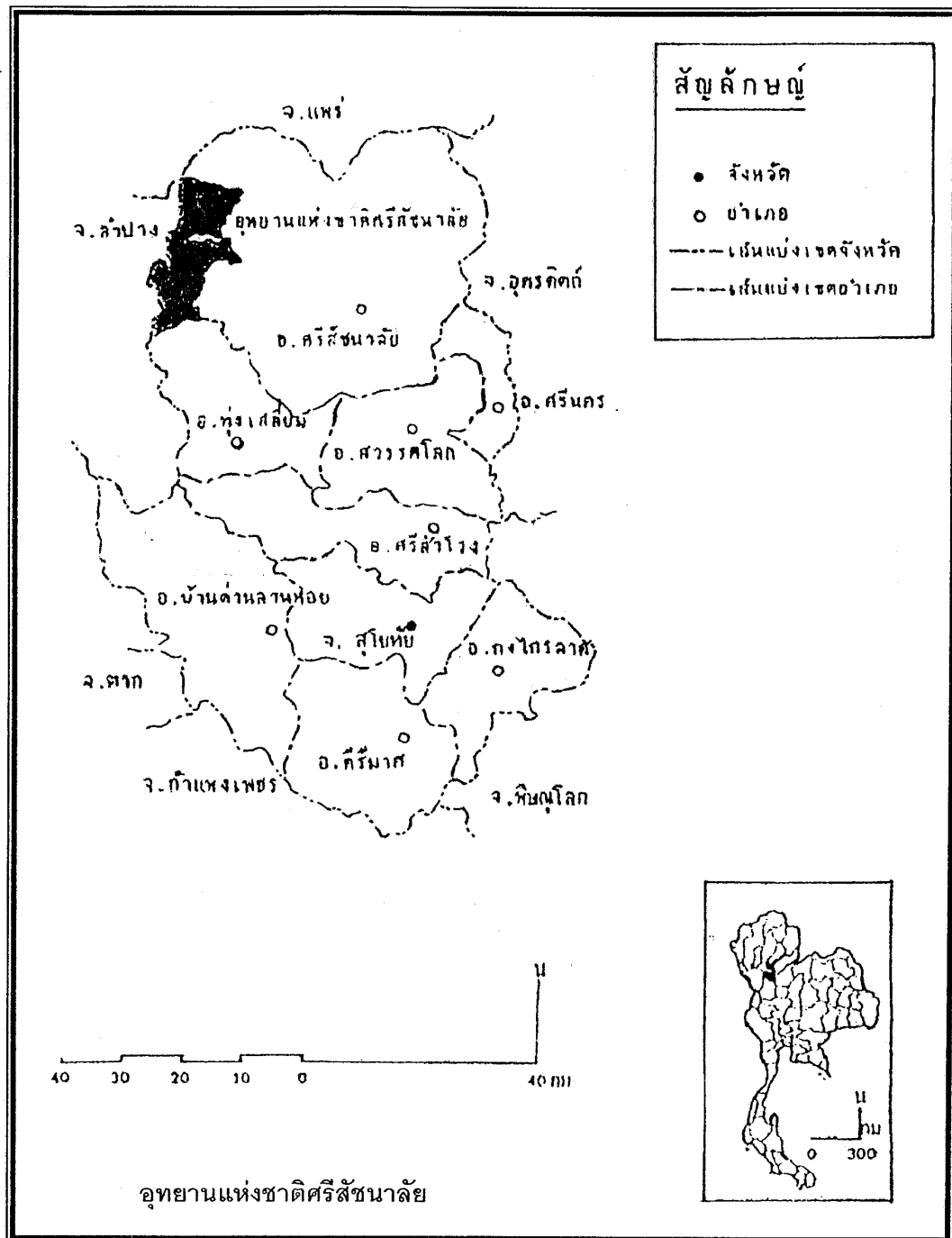
ที่ทำกรอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ตั้งอยู่ที่บ้านปากา หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านแก่ง อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ครอบคลุมพื้นที่ อำเภอศรีสัชนาลัย และอำเภอทุ่งเสลี่ยม มีพื้นที่ประมาณ 213.30 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 133,250 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (ภาพที่ 3)

ทิศเหนือ	จรด	อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่
ทิศใต้	จรด	อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย
ทิศตะวันออก	จรด	อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
ทิศตะวันตก	จรด	อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ลักษณะทั่วไป

สภาพภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของพื้นที่อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน มีความสูงอยู่ประมาณ 300- 1200 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง เป็นต้นกำเนิด ลุ่มน้ำที่สำคัญหลายสาย ความลาดชันของพื้นที่เป็นข้อดีในด้านสภาพภูมิประเทศเป็นอุปสรรคต่อการบุกรุกแผ้วถางป่า การยึดถือครอบครองพื้นที่ทำการเกษตรกรรมของราษฎรรอบพื้นที่อุทยานแห่งชาติแห่งนี้

ภาพที่ 3 แผนที่แสดงที่ตั้งอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย
ที่มา: ศูนย์วิจัยป่าไม้ (2537)

ลักษณะทางธรณีวิทยา

ลักษณะทางธรณีวิทยาของพื้นที่อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย มีลักษณะทางธรณีวิทยานั้น เป็นหินเชล (Shale) สี Olive หรือสี Grey จนถึงสี Dark Grey พบเป็นผืนใหญ่ตั้งแต่พื้นที่ ส่วนเหนือบนสุดลงไป ถึงส่วนล่างสุดและจากส่วนตะวันออกไปยังแนวเขตอุทยานฯ ด้านตะวันตก ครอบคลุมทั้งพื้นที่ทิวเขาของอุทยานฯ กว้างขวางมากกว่าร้อยละ 80 ของพื้นที่อุทยานฯ และพบว่า มีลักษณะของหินปูน (Limestone) สีจาง เนื้อละเอียดแทรกอยู่บริเวณตอนกลางของต้นน้ำห้วยแม่ สาน 2 แห่ง

ลักษณะทางปฐพีวิทยา

ลักษณะทางปฐพีวิทยานั้น เป็นดินที่เกิดอยู่กับที่ (Residual soil) เกือบทั้งสิ้น เนื่องจากพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ภูเขาที่มีความลาดชัน จึงจัดหน่วยของดินนี้ไว้เป็นที่ลาดเชิงชัน (Slope complex) ดินที่เกิดขึ้นจึงเป็นดินที่เกิดอยู่กับที่ที่มีการพัฒนาดินไปได้ค่อนข้างดี ดินเหล่านี้มีป่าเบญจพรรณขึ้น ปกคลุมโดยทั่วไป มีความชื้นค่อนข้างสูง

ดินที่มีศักยภาพในการทำเกษตรกรรมได้ดีเป็นดินเฉพาะในพื้นที่ป่าเบญจพรรณเท่านั้น ดินป่าเต็งรังเป็นพื้นที่ลาดชันเชิงเขาที่มีอยู่เพียงเล็กน้อยบริเวณริมขอบแนวอุทยานฯ ส่วนป่าดงดิบเขานั้น พบเป็นพื้นที่ขนาดเล็กตามยอดเขา ตอนกลางของอุทยานฯ เป็นที่สูงมีความลาดชันมากจึงไม่ถูกรบกวนจากการบุกรุกแผ้วถางป่าเพื่อทำการเกษตร ดินมีความเป็นกรดค่อนข้างสูง ในทุกสภาพป่า และพื้นที่เกษตรกรรม โดยมีค่า pH ระหว่าง 4.4 - 5.6 ดินป่าเบญจพรรณบริเวณที่เป็นลาดเขา จะมีปริมาณทรายค่อนข้างสูงมากถึงร้อยละ 81 พบปริมาณซิลต์และดินเหนียวน้อยมาก เป็นผลทำให้ดินบริเวณที่มีความลาดชันมากมีการพังทลายได้ง่าย เนื้อดินเป็นพวก Clay loam, loamy sand และ Sandy clay loam ดินในพื้นที่ป่าเบญจพรรณมีปริมาณอินทรีย์วัตถุค่อนข้างต่ำ วัดได้ประมาณร้อยละ 2.8 - 3.9 ส่วนปริมาณอินทรีย์วัตถุของดินป่าเต็งรังนั้นมีค่าต่ำที่สุดวัดได้ประมาณร้อยละ 1.7 เท่านั้น

สำหรับธาตุอาหารพืชพบว่า ดินในป่าเบญจพรรณมีปริมาณฟอสฟอรัสค่อนข้างต่ำมาก ส่วนปริมาณธาตุโปแตสเซียมจะต่ำในพื้นที่ป่าเต็งรัง ปริมาณธาตุแคลเซียมมีปริมาณที่สูง และไม่แตกต่างกันในทุกสภาพการใช้ที่ดิน ทั้งนี้เนื่องจากสภาพดินเกิดการสลายตัวของหินเชลและหินปูนในพื้นที่แห่งนี้

ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพอากาศแบ่งเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูหนาว ฤดูร้อน และฤดูฝน

สภาพลักษณะอากาศของพื้นที่อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ในรอบ 30 ปี มีฝนตกเฉลี่ยปีละ 1,432.6 มิลลิเมตร แบ่งเป็นช่วงมีฝนเริ่มตั้งแต่ต้นเดือนเมษายนถึงปลายเดือนตุลาคม มีปริมาณฝนตกประมาณ 1,260.7 มิลลิเมตร หรือร้อยละ 88 ของปริมาณน้ำฝนทั้งปี ส่วนช่วงแล้งฝนจะเริ่มจากต้นเดือนพฤศจิกายนถึงต้นเดือนเมษายน มีปริมาณฝนตกประมาณ 171.9 มิลลิเมตร หรือประมาณร้อยละ 12 ของปริมาณน้ำฝนทั้งปี ฝนตกหนักช่วงต้นฤดูฝนในเดือนพฤษภาคม โดยเฉลี่ยได้ประมาณ 225.4 มิลลิเมตร และในเดือนกันยายนเฉลี่ยประมาณ 282.3 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตกทั้งสิ้นปีละ 117.7 วัน ส่วนปริมาณน้ำฝนที่เคยตกหนักมาที่สุดใน 1 วัน วัดได้ในในเดือนมิถุนายน ประมาณ 206.4 มิลลิเมตร อุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุดที่เคยวัดได้มีค่าประมาณ 43.3 และ 5.5 องศาเซลเซียส ในเดือนพฤษภาคม และมกราคม ของทุกปี ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยอุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุดประมาณ 33.7 และ 21.7 องศาเซลเซียส ในขณะที่อุณหภูมิของอากาศเฉลี่ยในรอบปีประมาณ 27.1 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์วัดได้ต่ำสุดประมาณร้อยละ 90, 52 และ 73 ตามลำดับ ส่วนความเร็วลมวัดได้สูงสุดในเดือนมีนาคมและเดือนเมษายนของทุกปี โดยวัดได้ 63 น็อตต่อชั่วโมง เฉลี่ยทั้งปีประมาณ 1.0 น็อตต่อชั่วโมง ทิศทางที่ลมที่พัดในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์พัดมาจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างเดือนมีนาคมถึงต้นเดือนมิถุนายนนั้น ลมพัดมาจากทางทิศใต้ และในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน ลมจะพัดมาจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ หรือทิศใต้ สำหรับการระเหยน้ำจากถาดวัดระเหยน้ำวัดได้ 1,614.4 มิลลิเมตร การระเหยน้ำสูงสุดและต่ำสุดวัดได้ประมาณ 192.3 และ 110.7 มิลลิเมตร ในเดือนเมษายนและเดือนธันวาคมตามลำดับ

ทรัพยากรน้ำและแหล่งน้ำ

โดยสภาพภูมิประเทศแล้วพื้นที่อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ในปัจจุบันให้การระบายน้ำไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธาร ที่ให้กำเนิดลุ่มน้ำที่สำคัญหลายแห่งน้ำด้วยกัน ซึ่งเป็นลุ่มน้ำที่สามารถให้น้ำได้ตลอดปี ได้แก่ ลุ่มน้ำห้วยท่าแพ ลุ่มน้ำห้วยหยวก ลุ่มน้ำห้วยลึก ลุ่มน้ำห้วยผาทอง ลุ่มน้ำห้วยบง และลุ่มน้ำห้วยผาจ้อ เป็นต้น สภาพลักษณะอุทกวิทยาของพื้นที่อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ขึ้นอยู่กับลักษณะทางด้านสภาพภูมิประเทศและลักษณะทางด้าน

ภูมิอากาศเป็นสำคัญทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่อุทยานฯ นี้ มีสภาพเป็นภูเขาสูงชัน มีชั้นดินปกคลุมค่อนข้างบาง และเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารที่มีฝนชุก มีศักยภาพในการให้น้ำท่าสูงมากในช่วงฤดูฝน สภาพการระบายน้ำของพื้นที่ดีมาก ทำให้ระบายน้ำลงสู่พื้นที่ระดับที่ต่ำลงอย่างรวดเร็ว เกิดเป็นน้ำตกที่สวยงามเกิดขึ้นโดยทั่วไป สภาพลำห้วยเป็นร่องน้ำแคบและลึกจนถึงชั้นหินที่พื้นล่าง พบว่ามีอัตราการไหลของน้ำสูงมากในช่วงระยะเวลาสั้นๆ ที่มีฝนตกเป็นผลทำให้มีปริมาณน้ำฝนที่ถูกเก็บกักเอาไว้ในดินน้อยหรืออาจกล่าวได้ว่า พื้นที่อุทยานฯ นี้มีศักยภาพในการเก็บกักน้ำไว้ในดินค่อนข้างต่ำ ทำให้มีอัตราการไหลของน้ำในลำธารออกจากพื้นที่อุทยานฯ ช่วงแล้งฝนนั้นค่อนข้างต่ำมาก เพราะพื้นที่มีความลาดชันสูง มีชั้นดินบาง และมีป่าเบญจพรรณซึ่งเป็นป่าผลัดใบปกคลุมพื้นที่อีกด้วย

บริเวณแนวเขตอุทยานฯ มีสภาพภูมิประเทศเป็นขอบดินเขากับที่ราบรอบอุทยานฯ ประกอบกับในบางพื้นที่รอบแนวเขตอุทยานฯ เป็นหินปูนทำให้น้ำท่าจากต้นน้ำ ลงมายังพื้นราบและไหลออกนอกเขตอุทยานฯ จึงเป็นพื้นที่ตั้งหมู่บ้านของราษฎรเป็นจำนวนมาก

คุณภาพน้ำ

จากการศึกษาคุณภาพน้ำผิวดินในพื้นที่อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย และบริเวณใกล้เคียง 6 แห่ง ได้แก่ ห้วยตาดดาว (เหนือที่ทำการอุทยานฯ) ห้วยตาดดาว (บ้านป่าคา) ห้วยหยวก ห้วยแม่วังช้าง ห้วยวัดหัวน้ำ และห้วยแม่มอก พบว่า คุณสมบัติทางกายภาพของน้ำในลำห้วย ยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานน้ำดื่มที่เหมาะสม และมาตรฐานน้ำผิวดินประเภท 2 ที่กำหนดไว้โดยสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2534) อ้างโดย ศูนย์วิจัยป่าไม้ (2537) ยกเว้นค่าความขุ่นของน้ำในลำห้วยบางแห่งสูงกว่าค่ามาตรฐาน และปริมาณของแข็งในน้ำซึ่งมีค่าสูง คุณสมบัติทางเคมีของน้ำเกือบทุกห้วยมีความกระด้างด้วยมีปริมาณแคลเซียม และเหล็กสูงกว่าค่ามาตรฐานที่ กำหนดไว้ นอกจากนี้บางแห่งมีปริมาณออกซิเจนที่ละลายน้ำต่ำกว่าค่ามาตรฐานอีกด้วย ส่วนคุณสมบัติทางชีวภาพ ซึ่งวิเคราะห์เพียงสองแห่งที่มีการนำน้ำไปใช้และผ่านชุมชนคือ ห้วยตาดดาว ทั้งเหนือที่ทำการอุทยานฯ และบ้านป่าคา พบว่าน้ำไหลผ่านชุมชนแล้วมีปริมาณ โคลิฟอร์มแบคทีเรียทั้งหมด และฟิคอลโคลิฟอร์มแบคทีเรีย ในน้ำมีค่าลดลงกว่าบริเวณก่อนนำมาใช้ พอสรุปได้ว่าคุณภาพของน้ำในลำห้วยต่างๆ ยังสามารถใช้ในการอุปโภคได้ เว้นแต่ใช้เพื่อการบริโภคจะต้องทำการบำบัดเบื้องต้นเสียก่อน

พรรณไม้และสัตว์ป่า

สภาพป่า ประกอบไปด้วยป่าเบญจพรรณ (Mixed deciduous forest) มีพื้นที่ประมาณ ร้อยละ 93.40 ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย พบมากในที่ลาดชัน ลาดเขา ริมห้วย ไม้ที่พบมาก ได้แก่ กระเบา สัก คอแลน ชมพูป่าแดง มะค่าโมง ไม้เหี้ยะ เป็นต้น รองลงมาเป็นเต็งรัง (Drydipterocarp forest) มีพื้นที่ประมาณร้อยละ 4.72 ของพื้นที่ทั้งหมด ไม้ที่พบมากได้แก่ เต็ง รัง ประคู้ ตะแบก ตะคร้อ เป็นต้น และพื้นที่ที่เหลือจะเป็นป่าดงดิบเขา (Hill evergreen forest) ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ก่อเคียว ก่อนก ยางแดง เหมือด เป็นต้น

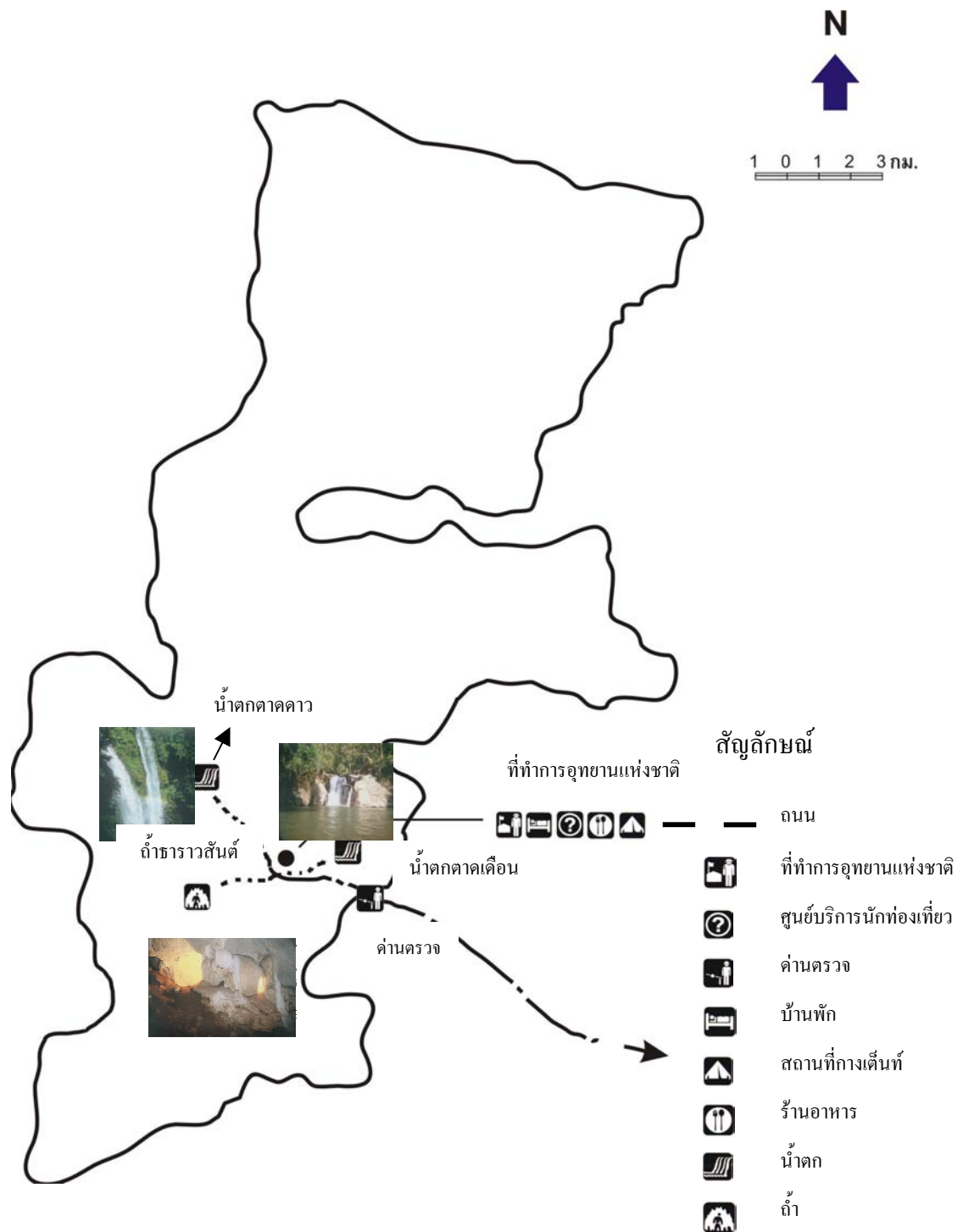
สัตว์ป่า เนื่องจากอุทยานแห่งชาติฯ มีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์พื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นภูเขาสูง สลับซับซ้อน และมีแม่น้ำลำห้วยมากมาย จึงทำให้สัตว์ป่านานาชนิดอาศัยอยู่ที่พบเห็นบ่อย ได้แก่ กระแตเหนือ หมูป่า เต่าเหลือง นกเขาใหญ่ เสือไฟ กระรอกหลากสี นกจาบคา หัวสีส้ม เขี้ยว ค้างคาว อีเห็นข้างลาย เป็น สัตว์ป่าที่สำคัญและหายาก ซึ่งยังพบในอุทยานฯ คือ เลียงผา อีเก้ง เต่า ปูภู วัวแดง เสือโคร่ง นกกก ค่าง ชะนี เป็นต้น

จุดเด่นที่น่าสนใจ

น้ำตกตาดดาว เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ที่มีความสวยงามมาก สูงประมาณ 50 เมตร อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ประมาณ 4 กิโลเมตร ลักษณะของน้ำตกตาดดาว จะแยก ออกเป็น 2 สาย ไหลลงสู่แอ่งเบื้องล่าง ในช่วงฤดูน้ำมากละอองของน้ำจะฟุ้งกระจายไปทั่วและสะท้อนแสง เกิดเป็นสายรุ้ง

น้ำตกตาดเดือน เป็นลานหินกว้าง และแอ่งน้ำเหมาะสำหรับการพักผ่อน สะดวกสบาย อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ประมาณ 300 เมตร ลักษณะของน้ำตกตาดเดือน มีความสูงประมาณ 10 เมตร มีลำน้ำที่ไหลคดเคี้ยวตกลงแอ่งน้ำลึก สามารถลงเล่นน้ำได้

น้ำตกห้วยทรายขาว อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ประมาณ 3 กิโลเมตร เกิดจากลำห้วยทรายขาว มี 7 ชั้น ไหลลดหลั่นลงมาท่ามกลางขุนเขาที่โอบล้อม

ภาพที่ 4 แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติศรีสัชานาลัย
ที่มา: ปรับปรุงมาจากศูนย์วิจัยป่าไม้ (2537)

ถ้ำธาราวสันต์ เป็นถ้ำหินปูน ภายในมีหินงอกหินย้อยงดงาม อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ประมาณ 1.5 กิโลเมตร

ถ้ำค้างคาว เป็นถ้ำขนาดใหญ่ มีหินงอกหินย้อยสวยงามมาก เป็นที่อยู่อาศัยของค้างคาวนับแสนตัว อยู่ห่างจากที่ทำการอุทยานฯ ประมาณ 20 กิโลเมตร

สิ่งอำนวยความสะดวก

อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย มีบ้านพักบริการนักท่องเที่ยว จำนวน 9 หลัง สถานที่กางเต็นท์ ห้องน้ำห้องสุขา ร้านอาหาร และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว มีการจัดทำป้ายสื่อความหมายบริเวณทางลงน้ำตกตาดเดือน หน้าศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ระหว่างทางเดินเท้าไป น้ำตกตาดดาว ห้วยทรายขาว และถ้ำธาราวสันต์ และภายในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

สภาพและจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย

นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ระหว่างปี 2541 – 2545 รวมทั้งสิ้นประมาณ 131,334 คน ตารางที่ 1 โดยส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย เฉลี่ย ปีละประมาณ 26,267 คน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้ามาเที่ยวมากในช่วงเดือนธันวาคม – มกราคม และในช่วงเดือนเมษายน โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เข้ามาเที่ยวชมแล้วก็จะเดินทางกลับภายในวันนั้น ไม่พักแรมในอุทยานฯ

ตารางที่ 1 สถิตินักท่องเที่ยว ระหว่างปี 2541 – 2545 ของอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย

ปี พ.ศ.	2541	2542	2543	2544	2545	รวม	เฉลี่ย
จำนวน							
นักท่องเที่ยว	39,466	36,664	27,463	13,492	14,249	131,334	26,267

ที่มา: อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย (2546)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คำพอง (2533) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยยังมีความพอใจกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามธรรมชาติ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว และพบว่า อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ จังหวัดที่อาศัยประเภทกลุ่มนักท่องเที่ยว จำนวนที่พักแรมต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เสาวณิต (2533) ศึกษาวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่างกัน ตลอดจนจำนวนครั้งที่มาหัวหินต่างกัน และมีกิจกรรมการพักผ่อนต่างกัน จะมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหินต่างกัน

ปรียาพร (2527) ศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวเห็นด้วยกับแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง ตัวแปร เพศ อายุ รายได้ เวลาที่พักค้างแรม และระยะเวลาเดินทางจากที่อยู่อาศัย ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว แต่สถานภาพการสมรส อาชีพ ระดับการศึกษา ขนาดของกลุ่ม และประเภทของกลุ่มเดินทางมีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

พันทิพา (2530) ศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจกับการเดินทางมาพักผ่อนหย่อนใจ ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และเหตุผลที่เลือกมาท่องเที่ยว คือ ชอบสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติสำหรับความสนใจในประเภทกิจกรรมนันทนาการ ผลจากการศึกษาพบว่า กิจกรรมที่ได้รับความสนใจมากที่สุดคือ การเดินป่า รองลงมาคือ การถ่ายรูป และการตั้งค่ายพักแรม

สิทธิรัตน์ (2531) ศึกษาวิจัย เรื่องขีดความสามารถทางสังคม สำหรับนักท่องเที่ยวชายหาดชะอำ ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อม ทั้งโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางจนถึงค่อนข้างดี โดยมีปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว คือ เวลาพักผ่อน และกิจกรรมการพักผ่อน

คมกริช (2534) ศึกษาวิจัย เรื่อง ขีดความสามารถทางจิตวิทยา ในการรองรับการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการ บริเวณน้ำตกเหวสุวัต อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมนันทนาการที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทุกคน ได้แก่ การชมทิวทัศน์ รองลงมาได้แก่ การถ่ายรูป การเล่นน้ำ และปิกนิก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในระดับมาก ต่อสภาพสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และปริมาณความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวขณะประกอบกิจกรรมนันทนาการ

ธนากร (2545) ศึกษาวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า มีความพึงพอใจต่อความเงียบสงบดี บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติ สวนป่าทองผาภูมิ อีกทั้งยังมีความพึงพอใจต่อสภาพธรรมชาติที่มีต้นไม้ร่มรื่น ทางเดินเล่นมีความเหมาะสม บรรยากาศการล่องแพเหมาะสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจและศูนย์ศึกษาธรรมชาติ สวนป่าทองผาภูมิ มีความสะอาด สำหรับสภาพแวดล้อมทางชีวภาพตามธรรมชาติที่นักท่องเที่ยวไม่พึงพอใจ คือ การสร้างสะพานเดินชมแหล่งปฐาชิณีทำให้เกิดกระทบต่อปฐาชิณี อีกทั้งยังทำให้มีการทิ้งขยะลงไปในป่าพรุ และนักท่องเที่ยวไม่พึงพอใจต้นไม้ตายในอ่างเก็บน้ำเขื่อนวชิราลงกรณ์ เป็นอุปสรรคต่อการล่องแพ ซึ่งนักท่องเที่ยวเกรงว่าต้นไม้ที่หลงเหลือจากการทำไม้ที่มีอยู่จำนวนมาก จะเป็นอันตรายต่อการล่องแพ ตัวแปรอาชีพ ต่างกันจะมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น และการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติ สวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

วิจิต (2545) ศึกษาวิจัย เรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมล่องแก่งน้ำว่า อำเภอมะจิม จังหวัดน่าน ผลการศึกษาพบว่า ด้านการสื่อความหมายธรรมชาติ ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวหลังการเข้าร่วมกิจกรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหลังการเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อยกว่าความคาดหวังของนักท่องเที่ยวก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้และด้านค่าใช้จ่าย

จ่ายในการร่วมกิจกรรม ความคาดหวังของนักท่องเที่ยวก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหลังการเข้าร่วมกิจกรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อิทธิพล (2545) ศึกษาวิจัย เรื่อง ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาชุมชนตำบลบางหญ้าแพรก จังหวัดสมุทรสาคร ศึกษาพบว่า ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เคยเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถบอกถึงลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้อย่างถูกต้อง และมีความต้องการให้มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกิดขึ้นในท้องถิ่นของตนเอง เนื่องจากเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะทำให้ชุมชนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก เกิดการพัฒนาชุมชน และเกิดอาชีพเสริม แต่ถ้เกรงหากมีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะทำให้เกิดปัญหามลภาวะและมลพิษ ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ต้องการเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องการร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน และยินดีเป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวในชุมชน ทั้งนี้ โดยมีผู้ที่ต้องการและไม่ต้องการที่จะประกอบอาชีพธุรกิจท่องเที่ยวจำนวนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 48.0 และ 52.0 ตามลำดับ และด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ต้องการที่พักในแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมา คือ ต้องการให้มีร้านค้า โทรศัพท์ ทางเดินศึกษาธรรมชาติ และระบบกำจัดของเสียเนื่องจากเห็นว่าในปัจจุบันสถานที่ท่องเที่ยวในธรรมชาติของชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่ป่าชายเลน ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกหลายอย่างที่จำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว

อนุสิทธิ์ (2545) ศึกษาวิจัย เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของ นักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ โดยประเมินการให้บริการในระดับดี 2 รายการ คือ การให้บริการของศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและการให้บริการของพนักงาน/เจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ และประเมินในระดับพอใช้ 3 รายการ คือ การให้บริการข้อมูลแผ่นพับ การให้บริการร้านอาหาร และการให้บริการห้องสุขา ตัวแปรการรับรู้ข่าวสาร เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการตรวจเอกสาร ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 5 อธิบายได้ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ คือ ตัวแปรที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการบริการขึ้นในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย คือ

1.1 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิฐานะเดิม

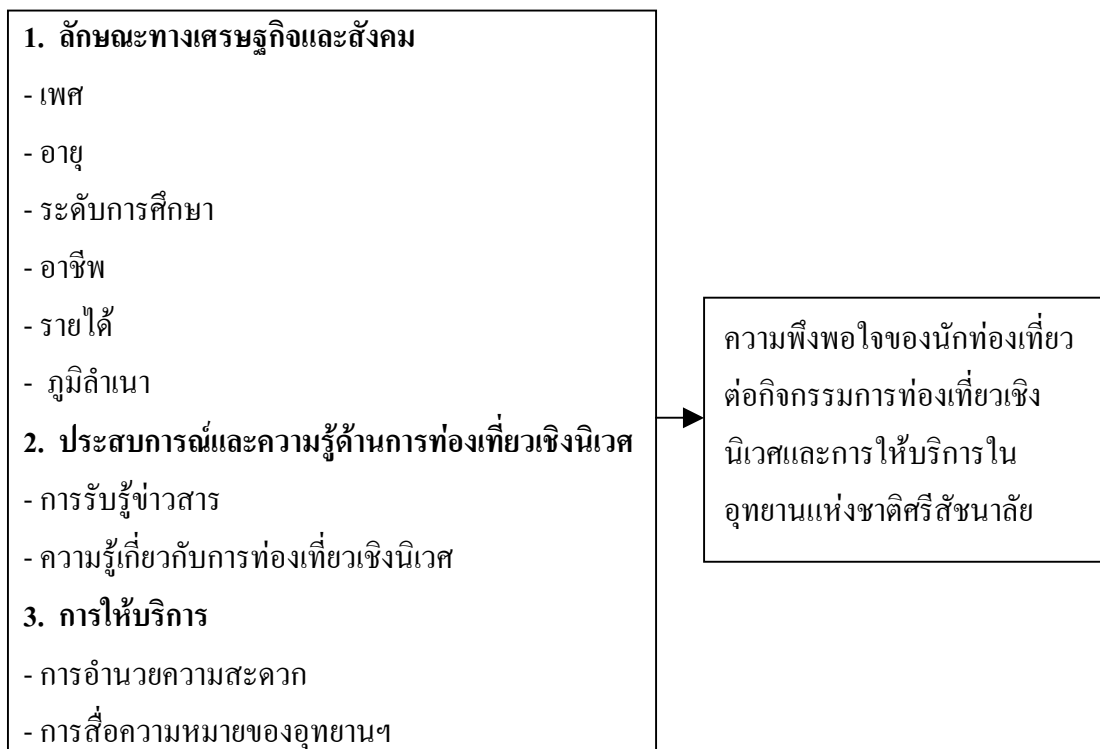
1.2 ประสบการณ์และความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1.3 การให้บริการ ได้แก่ การอำนวยความสะดวก การสื่อความหมายของอุทยานแห่งชาติ

2. ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย

ตัวแปรอิสระ (X)

ตัวแปรตาม (Y)

ภาพที่ 5 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวที่มี เพศ ต่างกันมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและ การให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ต่างกัน

2. นักท่องเที่ยวที่มี อายุ ต่างกันมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และ การให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ต่างกัน

3. นักท่องเที่ยวที่มี ระดับการศึกษา ต่างกันมีความพึงพอใจต่อกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ต่างกัน
4. นักท่องเที่ยวที่มี อาชีพ ต่างกันมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ต่างกัน
5. นักท่องเที่ยวที่มี รายได้ ต่างกันมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ต่างกัน
6. ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยวต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ต่างกัน
7. การรับรู้ข่าวสารของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ต่างกัน
8. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ต่างกัน
9. การได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ต่างกัน
10. การได้รับการสื่อความหมายธรรมชาติ ของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ต่างกัน

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. เอกสาร คำรา และข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. แผนที่บริเวณพื้นที่อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย และแผนที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. ไมโครคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมสำเร็จรูป
4. แบบสอบถามที่จัดทำขึ้น จากแนวคิด ทฤษฎี หลักการ ประกอบกับการดัดแปลงจากแบบสอบถามของผู้ที่เคยศึกษาด้านนี้ แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในการศึกษา

วิธีการ

การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มีขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย ทั้งเพศหญิงและชายที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี ที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

2. การสุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มตัวอย่าง

2.1 การสุ่มตัวอย่าง ในการสุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวได้พิจารณาจากข้อมูลที่รวบรวมได้ในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา มีนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวและมีกิจกรรมในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย โดยเฉลี่ยประมาณปีละ 26,267 คน ดังนั้นจึงกำหนดให้เก็บข้อมูลตัวอย่างที่ต้องการศึกษา โดยใช้

สูตรของ Yamane (1973 ; อ้างโดย บุญธรรม, 2536)

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนของนักท่องเที่ยว

N = จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนเนื่องจากการสุ่มตัวอย่าง ($e = 0.05$)

$$\text{ดังนั้น } n = 394 \text{ คน}$$

ซึ่งเพียงพอที่จะใช้เป็นตัวแทนของประชากรได้ เนื่องจากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้ามามีกิจกรรมในพื้นที่ มีลักษณะพื้นฐานคล้ายคลึงกัน

2.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามไปสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยเก็บข้อมูลด้วยตนเองทุกวัน และสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวโดยการเลือกสุ่มเป็น คน ๆ เช่น กลุ่มมี 10 คน สุ่มสัมภาษณ์เพียง 2 คน และเป็นนักท่องเที่ยวที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยอาศัยการค้นคว้าและตรวจเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง พร้อมปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำมาประมวลออกแบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมประชากรของนักท่องเที่ยว

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ปัจจัยทาง สังคมและทาง เศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิลำเนา

ตอนที่ 2 ประสบการณ์และความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบและลักษณะของการท่องเที่ยว ได้แก่ การรับรู้ ข่าวสาร การเดินทางมาอุทยานฯ ระยะเวลาที่มาท่องเที่ยว ยานพาหนะในการมาท่องเที่ยว ช่วงเวลา ที่นักท่องเที่ยวจะเข้ามาอุทยานฯ จำนวนครั้งที่นักท่องเที่ยวมาเที่ยวอุทยานฯ กิจกรรมที่นักท่องเที่ยว ต้องการมาทำ ความรู้เกี่ยวกับท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประสบการณ์การท่องเที่ยวและความประทับใจกับ แหล่งท่องเที่ยวของอุทยานฯ

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และการบริการ

4. การทดสอบแบบสอบถาม

4.1 การทดสอบความตรงในเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอ คณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา ที่ต้องการศึกษา เพื่อแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4.2 การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) เพื่อให้เกิด ความน่าเชื่อถือ และทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยนำแบบสัมภาษณ์ ไปทดลองสัมภาษณ์กับ นักท่องเที่ยว ชาวไทย ที่เข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จำนวน 30 คน จากนั้นนำข้อมูลจากแบบ สอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น โดยการวัดความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ α (α -coefficient) ความเที่ยงที่ได้โดยวิธีนี้เป็นการวัดความสอดคล้องภายใน แบบครอนบาช (Cronbach)

ใน (ประคอง, 2542 อ้างถึงในวิจิต, 2545) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.77 (มากกว่า 0.5) ซึ่งหมายถึงแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงสามารถในการนำไปใช้ทดสอบกับนักท่องเที่ยวได้

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยอายุ 15 ปี ขึ้นไป ทั้งชายและหญิง ที่มาเที่ยวอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ในช่วงเดือน ตุลาคม – พฤศจิกายน 2546 โดยผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามไปสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ด้วยตนเองโดยเก็บทุกวัน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อทำการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยสถิติที่ใช้ดังนี้

6.1 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แล้วมา รวบรวม และนำมาวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป แสดงผลในรูปของตารางแสดงค่าต่างๆ คือ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) พร้อมทั้งบรรยายข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม ความพึงพอใจ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics analysis) ประกอบคำอธิบาย

6.2 การวัดระดับความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย โดยใช้วิธีการนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อทดสอบ ค่าความแตกต่างตามสมมติฐาน โดยใช้สถิติ t – test และ F – test กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลและวิจารณ์ผล

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสำรวจ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว นำมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล ได้ผลการศึกษาแบ่งเป็น 4 ตอน อธิบายได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยว

ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนาครัวเรือนเมื่อแยกพิจารณาออกตามตัวแปรได้ผลการศึกษาดังตารางที่ 2 อธิบายได้ดังนี้

เพศ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ หรือ ร้อยละ 57.1 เป็นเพศหญิง ส่วนอีกร้อยละ 42.9 เป็นเพศชาย

อายุ พบว่านักท่องเที่ยวมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 26.8 โดยมีอายุมากที่สุด 78 ปี หรือส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 15-25 ปี คือร้อยละ 55.8 รองลงมาร้อยละ 25.1 มีอายุอยู่ในช่วง 26-35 ปี และมีอายุมากกว่า 45 ปี มีอยู่น้อยที่สุด คือร้อยละ 8.4

ระดับการศึกษา พบว่านักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา คือร้อยละ 51.5 และมีการศึกษาไม่เกินมัธยมศึกษา มีอยู่น้อยที่สุด คือ ร้อยละ 8.4

อาชีพ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพ คือร้อยละ 53.0 รองลงมาร้อยละ 17.0 ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน และประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย คือร้อยละ 3.6

รายได้ พบว่านักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ คือร้อยละ 50.2 รองลงมา ร้อยละ 20.8 มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท และมีรายได้มากกว่า 20,001 บาท มีอยู่น้อยที่สุด คือร้อยละ 11.7

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกลักษณะทางสังคมของตัวอย่าง

	(n = 394)	
ลักษณะทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>เพศ</u>		
ชาย	169	42.9
หญิง	225	57.1
<u>อายุ</u>		
15-25 ปี	220	55.8
26-35 ปี	99	25.1
36-45 ปี	42	10.7
> 45 ปี	33	8.4
(อายุเฉลี่ย 26.8 ปี)		
<u>ระดับการศึกษา</u>		
ไม่เกินมัธยมศึกษา	33	8.4
มัธยมศึกษา	203	51.5
ปริญญาตรีขึ้นไป	158	40.1
<u>อาชีพ</u>		
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	66	16.8
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	14	3.6
พนักงานเอกชน	67	17.0
รับจ้างทั่วไป	38	9.6
ไม่ได้ประกอบอาชีพ (นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน ว่างาน)	209	53.0
<u>รายได้</u>		
ไม่เกิน 10,000 บาท	82	20.8
10,001 – 20,000 บาท	68	17.3
มากกว่า 20,001 บาท	46	11.7
ไม่มีรายได้ (นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน ว่างงาน)	198	50.2

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n = 394)		
ลักษณะทางสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>ภูมิลำเนาครัวเรือน</u>		
ภาคกลาง	189	48.0
ภาคเหนือ	177	44.9
ภาคอื่น ๆ	28	7.1

ภูมิลำเนาครัวเรือน พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่หรือ ร้อยละ 48.00 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง รองลงมา มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ คือ ร้อยละ 44.90 และร้อยละ 7.1 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคอื่น ๆ จากจำนวนนักท่องเที่ยว เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลางมากกว่า มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ และภาคอื่นๆ ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ประสพการณ์และความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

1. ประสพการณ์

ประกอบด้วย การรับรู้ข่าวสาร การเดินทางมาอุทยานฯ ระยะเวลาที่มาท่องเที่ยวอุทยานพาหนะในการมาท่องเที่ยว ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวเข้ามาอุทยานฯ จำนวนครั้งที่นักท่องเที่ยวมาเที่ยวอุทยานฯ กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวตั้งใจมาทำ ความประทับใจกับแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานฯ ได้ผลดังตารางที่ 3 แยกอธิบายได้ดังนี้

การทราบข้อมูลของอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย

พบว่านักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ทราบข้อมูลของอุทยานฯ จากเพื่อน และ/หรือ ญาติ คือ ร้อยละ 55.6 รองลงมาจากศูนย์บริการนักท่องเที่ยว คือ ร้อยละ 21.3 และทราบจากบริษัททัวร์ น้อยที่สุดคือร้อยละ 4.8

ลักษณะของนักท่องเที่ยวที่มาเยือนอุทยานฯ

พบว่าส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่มาพักผ่อน คือร้อยละ 55.8 รองลงมาเป็น นักท่องเที่ยวที่มีความคิดเห็นอื่นๆ เช่น มากับสถาบันการศึกษา ร้อยละ 14.7 และเป็นนักท่องเที่ยว ที่มาทัศนศึกษา มีอยู่น้อยที่สุด คือร้อยละ 1.5

ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวที่อุทยาน

พบว่า มีระยะเวลาท่องเที่ยวเฉลี่ย 2.64 วัน โดยส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวโดยการพักค้างคืน เป็นระยะเวลา 2 คืน คือร้อยละ 65.0 รองลงมาคือ มาท่องเที่ยวแบบเช้าไป เย็นกลับ คือร้อยละ 15.7 และมาท่องเที่ยวโดยการพักค้างคืนเป็นระยะเวลามากกว่า 2 คืน มีอยู่น้อยที่สุด คือร้อยละ 7.6

ยานพาหนะในการมาท่องเที่ยว

พบว่า ส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัว คือร้อยละ 41.4 รองลงมาร้อยละ 41.1 มาท่องเที่ยวโดยรถรับจ้าง รถเหมานำเที่ยวและนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวโดยรถจักรยานยนต์ มีอยู่น้อยที่สุด คือร้อยละ 1.8

ช่วงที่นักท่องเที่ยวเลือกที่จะมาท่องเที่ยวอุทยานฯ มากที่สุด

พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มาท่องเที่ยวอุทยานฯ ช่วงวันหยุดปิดภาคเรียน คือร้อยละ 37.6 รองลงมาช่วงวันเสาร์ – อาทิตย์ คือร้อยละ 32.2 และมาวันจันทร์ – วันศุกร์ น้อยที่สุด คือร้อยละ 5.3

จำนวนครั้งของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาอุทยานฯ

พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานฯ เป็นครั้งแรก คือร้อยละ 80.2 รองลงมา เป็นนักท่องเที่ยวที่เข้ามามากกว่า 2 ครั้ง คือร้อยละ 11.2 และมาเป็นประจำ (ทุกอาทิตย์ หรือทุกเดือนหรือทุกปี) น้อยที่สุด คือ ร้อยละ 1.5

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามประสบการณ์และความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(n = 394)		
ประสบการณ์และความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>ลักษณะของการทราบข้อมูลของอุทยานฯ *</u>		
นิตยสาร/วารสาร	80	20.3
แผ่นพับของอุทยานฯ	77	19.5
บริษัททัวร์	19	4.8
วิทยุ/โทรทัศน์	54	13.7
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	84	21.3
เพื่อน/ญาติ	219	55.6
อื่นๆ (Internet, อาจารย์ ฯลฯ)	55	14.0
<u>ลักษณะของกลุ่มที่มาเยือน</u>		
มาคนเดียว	8	2.0
มากับครอบครัว	45	11.4
มากับเพื่อนร่วมงาน	57	14.5
มากับเพื่อน	220	55.8
มากับญาติพี่น้อง	6	1.5
อื่น (มากับสถาบันการศึกษา ฯลฯ)	58	14.7
<u>ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวที่อุทยาน</u>		
มาเช้า เย็นกลับ	62	15.7
พักค้าง 1 คืน	46	11.7
พักค้าง 2 คืน	256	65.0
พักค้างมากกว่า 2 คืน	30	7.6
ระยะเวลาเฉลี่ย	2.64 วัน	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n = 394)

ประสบการณ์และความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<u>ยานพาหนะในการมาท่องเที่ยว</u>		
รถยนต์ส่วนตัว	163	41.4
รถจักรยานยนต์	7	1.8
รถโดยสารประจำทาง	25	6.3
รถรับจ้าง รถเหมานำเที่ยว	162	41.1
มากับบริษัททัวร์	23	5.8
อื่นๆ (รถสถาบันการศึกษา , โรงเรียน)	14	3.6
<u>ช่วงที่นักท่องเที่ยวมาเที่ยวอุทยานฯ มากที่สุด</u>		
วันจันทร์ – วันศุกร์	21	5.3
วันหยุดนักขัตฤกษ์	98	24.9
วันเสาร์ – อาทิตย์	127	32.2
ช่วงวันหยุดปิดภาคเรียน	148	37.6
<u>จำนวนครั้งของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในอุทยานฯ</u>		
มาเป็นครั้งแรก	316	80.2
มาเป็นครั้งที่ 2	28	7.1
มามากกว่า 2 ครั้ง	44	11.2
มาเป็นประจำ (ทุกอาทิตย์/ทุกเดือน/ทุกปี)	6	1.5
<u>กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวตั้งใจมาทำกิจกรรม *</u>		
เดินป่า	237	60.2
ส่องสัตว์/ดูนก	89	22.6
ศึกษาธรรมชาติ	210	53.3

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(n = 394)		
ประสบการณ์และความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวตั้งใจมาทำกิจกรรม (ต่อ)*		
เล่นเกมส์ ร้องเพลง สัศจรรย์	116	29.4
ปิกนิก-รับประทานอาหาร	144	36.5
ตั้งแคมป์พักแรม (บ้านพัก/เต็นท์)	249	63.2
เที่ยวชมน้ำตก/ถ้ำ	311	78.9
ถ่ายรูป บันทึกภาพ/เสียง	235	59.6
จ้างกรยานเสือภูเขา	71	18.0
อื่นๆ	26	6.6
ความประทับใจกับแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานฯ*		
น้ำตกตาดดาว	240	60.9
น้ำตกตาดเดือน	167	42.4
ถ้ำธาราวสันต์	114	28.9
สนามหญ้า/ลานกางเต็นท์	200	50.8
จุดชมวิว	115	29.2
เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	117	29.7
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	201	51
วังมัจฉา/ศาลากลางน้ำ	184	46.7
ความอุดมสมบูรณ์ร่มรื่นของพันธุ์ไม้	226	57.4
การได้พบเห็นตัว รอยเท้าสัตว์ หรือเสียงของ สัตว์ป่า เช่น กิ้ง ใก่ป่า นกชนิดต่าง ๆ ฯลฯ	61	15.5
อื่น ๆ (เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการฯ)	26	6.6

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

กิจกรรมท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวตั้งใจมาทำกิจกรรม

พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตั้งใจมาทำกิจกรรม เที่ยวชมน้ำตก และ/หรือ ถ้ำ คือ ร้อยละ 78.9 รองลงมา ร้อยละ 63.2 กิจกรรมตั้งแคมป์พักแรม (บ้านพัก/เต็นท์) และทำกิจกรรมอื่นๆ คือ หาข้อมูลในการศึกษา มีอยู่น้อยที่สุด คือร้อยละ 6.6

ความประทับใจกับแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานฯ

พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประทับใจน้ำตกตาดดาว คือ ร้อยละ 60.9 รองลงมา ความอุดมสมบูรณ์ ร่มรื่นของพันธุ์ไม้ คือ ร้อยละ 57.4 และประทับใจอื่น ๆ (เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการฯ) น้อยที่สุด คือร้อยละ 6.6

2. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ได้ผลการศึกษาดังตารางที่ 4 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่หรือร้อยละ 83.5 มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีข้อความที่มีความรู้เกินกว่าร้อยละ 90 ขึ้นไป 10 ข้อความ จากทั้งหมด 19 ข้อความ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายธรรมชาติที่มีอยู่เดิม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มุ่งเน้นคุณค่าของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับความรู้และความเข้าใจในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวในสภาพธรรมชาติที่แท้จริง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะช่วยให้มีการรักษาสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวไม่ให้เสื่อมโทรมลงได้ การให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยั่งยืน การท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติศรีสัชชาลัย จัดเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประเภทหนึ่ง การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เน้นให้การท่องเที่ยวเป็นไปอย่างยั่งยืน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวซึ่งให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมทำกิจกรรมและชุมชนได้รับประโยชน์มากที่สุด นักท่องเที่ยวที่ให้ชาวบ้านนำทาง และ/หรือ มัคคุเทศก์ เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างหนึ่ง และมีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ว่ากิจกรรมศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ไม่จัดเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กับ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเน้นความสะอาดสบาย มีสิ่งอำนวยความสะดวก การบริการที่ดี น้อยที่สุดคือ ร้อยละ 39.3 กับ 39.1 ตามลำดับ

จากผลการวิจัยดังกล่าวพอสรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นอย่างดี เนื่องจากรัฐบาลส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีการเชิญชวนและประชาสัมพันธ์โดยผ่านสื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในอุทยานฯ จำแนกตามความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยว

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวน (ร้อยละ)	
	รู้	ไม่รู้
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายธรรมชาติ ที่มีอยู่เดิม	389 (98.7)	5 (1.3)
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวซึ่งให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมทำกิจกรรม และชุมชนได้รับประโยชน์มากที่สุด	370 (93.9)	24 (6.1)
3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เน้นให้การท่องเที่ยวเป็นไปอย่างยั่งยืน	374 (94.9)	20 (5.1)
4. การท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จัดเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประเภทหนึ่ง	375 (95.2)	19 (4.8)
5. กิจกรรมศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิต และวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่จัดเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	155 (39.3)	239 (60.7)
6. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เน้นความสะดวกสบาย มีสิ่งอำนวยความสะดวกการบริการที่ดี	154 (39.1)	240 (60.9)
7. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับความรู้และความเข้าใจในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	388 (98.5)	6 (1.5)
8. พฤติกรรมบางอย่างของนักท่องเที่ยว ทำให้ชาวบ้านลอกเลียนแบบ การลอกเลียนแบบอย่างจากนักท่องเที่ยว ทำให้วิถีชีวิตเดิมเปลี่ยนแปลงได้	330 (83.8)	64 (16.2)
9. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะช่วยให้มีการรักษาสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวไม่ให้เสื่อมโทรมลงได้	379 (96.2)	15 (3.8)

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	จำนวน (ร้อยละ)	
	รู้	ไม่รู้
10. การให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยั่งยืน	379 (96.2)	15 (3.8)
11. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมุ่งเน้นคุณค่าของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	389 (98.7)	5 (1.3)
12. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มุ่งเน้นที่สิ่งอำนวยความสะดวกหรือการพัฒนาเสริมแต่งเพื่อบริการ	173 (43.9)	221 (56.1)
13. นักท่องเที่ยวมักจะขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	339 (86.0)	55 (14.0)
14. นักท่องเที่ยวมีส่วนช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติมากที่สุด	339 (86.0)	55 (14.0)
15. นักท่องเที่ยวมีส่วนทำลายสิ่งแวดล้อมธรรมชาติมากที่สุด	318 (80.7)	76 (19.3)
16. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศช่วยสร้างรายได้ให้กับชุมชน	347 (88.1)	47 (11.9)
17. การที่นักท่องเที่ยวที่ซื้อของที่ระลึกจากชาวบ้านเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างหนึ่ง	304 (77.2)	89 (22.6)
18. นักท่องเที่ยวที่ให้ชาวบ้านนำทาง/มัคคุเทศก์ เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างหนึ่ง	356 (90.4)	38 (9.6)
19. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวในสภาพธรรมชาติที่แท้จริง	384 (97.5)	10 (2.5)
เฉลี่ย	329(83.5)	65 (16.5)

**ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
และการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย**

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย หมายถึง สิ่งที่ยากได้รับการตอบสนองจากประสบการณ์และความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยว ได้แยกพิจารณาออกเป็น 5 ด้าน อันได้แก่ ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม/ค่าบริการ สิ่งอำนวยความสะดวกการสื่อความหมายธรรมชาติภายในพื้นที่อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย สำหรับวัดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวนั้น โดยถามเกี่ยวกับความพึงพอใจ ผู้วิจัยได้สร้างข้อความครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน ดังกล่าว โดยกำหนดให้นักท่องเที่ยวพิจารณาและระบุว่าพึงพอใจน้อย พึงพอใจปานกลาง หรือพึงพอใจมาก โดยกำหนดคะแนน คำตอบ พึงพอใจน้อย เท่ากับ 1 – 1.67 คะแนน คำตอบพอใจปานกลางเท่ากับ 1.68 – 2.34 คะแนน คำตอบพึงพอใจมาก เท่ากับ 2.35 – 3.00 คะแนน จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาคำนวณน้ำหนักเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0.00 - 1.67 หมายถึงนักท่องเที่ยวพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.68 - 2.34 หมายถึง นักท่องเที่ยวพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.35 - 3.00 หมายถึง นักท่องเที่ยวพึงพอใจมาก

การนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ทั้ง 5 ด้าน ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว
2. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. ความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม/ค่าบริการ
4. สิ่งอำนวยความสะดวก
5. การสื่อความหมายธรรมชาติ

1. ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสขนาลัย ในด้านประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วยข้อความต่าง ๆ จำนวน 19 ข้อความ รายละเอียดดังตารางที่ 5 พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 หรือมีความพึงพอใจ ร้อยละ 84.3 ซึ่งอยู่ในระดับที่พอใจหรือมีความพอใจในภาพรวมด้านนี้ เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านเดินป่ามีความพึงพอใจเส้นทางเดินป่ามากที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68 หรือมีความพึงพอใจร้อยละ 78.2 และมีความพึงพอใจที่พักระหว่างทางน้อยที่สุด คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.55 หรือมีความพึงพอใจร้อยละ 71.1 ในด้านส่องสัตว์และดูนก มีความพึงพอใจ สถานที่จัดให้ชมมากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67 หรือมีความพึงพอใจร้อยละ 80.2 และมีความพึงพอใจปริมาณสัตว์น้อยที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 หรือมีความพึงพอใจร้อยละ 72.6 ในด้านศึกษาธรรมชาติจากเส้นทางศึกษาธรรมชาติ มีความพึงพอใจเส้นทางเดินป่ามากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 หรือมีความพึงพอใจร้อยละ 85.5 และมีความพึงพอใจจุดเด่นที่ใช้สื่อความหมายน้อยที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.73 หรือมีความพึงพอใจร้อยละ 83.0 ในด้านเล่นเกมส์ ร้องเพลง สันสรรค์ มีความพึงพอใจสถานที่จัดให้ประกอบกิจกรรมมากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 หรือมีความพึงพอใจร้อยละ 92.9 และมีความพึงพอใจระยะเวลาที่อนุญาตให้ประกอบกิจกรรมน้อยที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 หรือมีความพึงพอใจร้อยละ 89.8 ในด้านเที่ยวชมน้ำตก และ/หรือ ถ้ำ มีความพึงพอใจ ความสะอาดของพื้นที่บริเวณมากที่สุด ค่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.92 หรือมีความพึงพอใจร้อยละ 95.2 รองลงมา มีความพึงพอใจความสวยงามตามธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 หรือมีความพึงพอใจร้อยละ 94.4 และมีความพึงพอใจปริมาณที่หึ่งขณะน้อยที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 หรือมีความพึงพอใจร้อยละ 86.5 ในด้านขี้จกรยานเสื่อภูเขา มีความพึงพอใจความปลอดภัยของเส้นทางมากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 หรือมีความพึงพอใจร้อยละ 91.1 และมีความพึงพอใจจำนวนจกรยานเสื่อภูเขาที่น้อยที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 หรือมีความพึงพอใจร้อยละ 75.9 จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในด้านเที่ยวชมน้ำตก และ/หรือ ถ้ำ โดยมีข้อความที่พึงพอใจเกินกว่าร้อยละ 90 ขึ้นไป 3 ข้อความ จากทั้งหมด 5 ข้อความ ได้แก่ ความสวยงามตามธรรมชาติ ความสะอาดของพื้นที่บริเวณ และเจ้าหน้าที่นำทาง และ/หรือ รักษาความปลอดภัย ทั้งนี้เป็นเพราะว่าในอุทยานแห่งชาติมุ่งเน้นการพัฒนาพื้นที่ให้สวยงาม สะอาดกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ และมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้และทักษะ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความเชื่อมั่น และเกิดความประทับใจจากนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 5 จำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจด้านประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว

ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว ที่ได้จากอุทยานฯ	ระดับความพึงพอใจ			ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความพึง พอใจ
	พอใจ	ควรปรับ ปรุง	ไม่พอใจ		
(n = 394)					
เดินป่า					
1. ที่พักระหว่างทาง	71.1(280)	13.2(52)	15.7(62)	2.55	พอใจมาก
2. ป้ายบอกทาง	73.1(288)	13.7(54)	13.2(52)	2.60	พอใจมาก
3. เส้นทางเดิน	78.2(308)	11.2(44)	10.7(42)	2.68	พอใจมาก
ส่องสัตว์/ดูนก					
4. สถานที่จัดให้ชม	80.2(316)	6.6(26)	13.2(52)	2.67	พอใจมาก
5. ปริมาณสัตว์	72.6(286)	6.1(24)	21.3(84)	2.51	พอใจมาก
6. ความหลากหลาย	78.2(308)	6.3(25)	15.5(61)	2.63	พอใจมาก
ศึกษาธรรมชาติจากเส้นทางศึกษาธรรมชาติ					
7. ความรู้ที่ได้รับจากป้าย สื่อความหมาย	83.5(329)	6.6(26)	9.9(39)	2.74	พอใจมาก
8. จุดเด่นที่ใช้สื่อความหมาย	83.0(327)	7.4(29)	9.6(38)	2.73	พอใจมาก
9. เส้นทางเดิน	85.5(337)	7.6(30)	6.9(27)	2.79	พอใจมาก
เล่นเกมส์ ร้องเพลง แต่งสรรค์					
10. สถานที่จัดให้ประกอบ กิจกรรม	92.9(366)	1.5(6)	5.6(22)	2.87	พอใจมาก
11. ระยะเวลาที่อนุญาตให้ ประกอบกิจกรรม	89.8(354)	3.0(12)	7.1(28)	2.83	พอใจมาก
เที่ยวชมน้ำตก/ถ้ำ					
12. ความสวยงามตาม ธรรมชาติ	94.4(372)	0.8(3)	4.8(19)	2.90	พอใจมาก
13. ความสะอาดของพื้นที่ บริเวณ	95.2(375)	2.0(8)	2.8(11)	2.92	พอใจมาก
14. ปริมาณที่ทิ้งขยะ	86.5(341)	7.1(28)	6.3(25)	2.80	พอใจมาก

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว ที่ได้จากอุทยานฯ	ระดับความพึงพอใจ			ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความพึง พอใจ
	พอใจ	ควรปรับ ปรุง	ไม่พอใจ		
15. เจ้าหน้าที่นำทาง/ รักษาความปลอดภัย	91.4(360)	4.1(16)	4.6(18)	2.87	พอใจมาก
16. คำเตือน/คำแนะนำต่างๆ ที่จักษยานเสือภูเขา	89.1(351)	6.6(26)	4.3(17)	2.85	พอใจมาก
17. จำนวนจักษยานเสือภูเขา	75.9(299)	11.9(47)	12.2(48)	2.64	พอใจมาก
18. เส้นทางจักษยานเสือ ภูเขา	88.1(347)	4.1(16)	7.9(31)	2.80	พอใจมาก
19. ความปลอดภัยของเส้น ทาง	91.1(359)	2.8(11)	6.1(24)	2.85	พอใจมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	84.3(332)	6.3(25)	9.4(37)	2.79	พอใจมาก

2. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ในด้านความรู้ที่ได้จากอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ซึ่งประกอบด้วยข้อความต่าง ๆ จำนวน 5 ข้อความ รายละเอียดดังตารางที่ 6 พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านความรู้ที่ได้จากอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 หรือมีความพึงพอใจร้อยละ 90.1 เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 95.4 มีความพึงพอใจในด้านความรู้เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 รองลงมาร้อยละ 94.9 มีความพึงพอใจในด้านความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของอุทยานแห่งชาติ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.92 และมีความพึงพอใจในด้านความรู้เกี่ยวกับพันธุ์พืช มีอยู่น้อยที่สุดคือ ร้อยละ 84.0 หรือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75

ตารางที่ 6 จำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

(n = 394)

ความรู้เกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ระดับความพึงพอใจ			ค่าเฉลี่ย	ระดับความ พึงพอใจ
	พอใจ	ควรปรับปรุง	ไม่พอใจ		
1. ความรู้เกี่ยวกับพันธุ์พืช	84.0 (331)	6.6 (26)	9.4 (37)	2.75	พอใจมาก
2. ความรู้เกี่ยวกับสัตว์ป่า	85.5 (337)	6.3 (25)	8.1 (32)	2.77	พอใจมาก
3. ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ	89.8 (354)	5.3 (21)	4.8 (19)	2.85	พอใจมาก
4. ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ของอุทยานแห่งชาติ	94.9 (374)	2.5 (10)	2.5 (10)	2.92	พอใจมาก
5. ความรู้เกี่ยวกับอุทยาน แห่งชาติ	95.4 (376)	2.5 (10)	2.0 (8)	2.93	พอใจมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	90.1 (355)	4.6 (18)	5.3 (21)	2.84	พอใจมาก

3. ความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม และ/หรือ ค่าบริการ

3.1 ความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม และ/หรือ ค่าบริการ ในการเข้าอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย

ความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม และ/หรือ ค่าบริการของนักท่องเที่ยวในการเข้าไปใช้บริการการท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัยของนักท่องเที่ยว รายละเอียดดังตารางที่ 7 พบว่านักท่องเที่ยวมีความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม และ/หรือ ค่าบริการในการเข้าอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย โดยเห็นว่าค่าธรรมเนียม และ/หรือ ค่าบริการที่จัดเก็บอยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสมดีแล้ว และเต็มใจที่จะจ่ายมากที่สุดคือร้อยละ 91.4 รองลงมาไม่เต็มใจที่จะจ่ายแต่ก็ต้องจ่าย คือร้อยละ 4.1 และที่เห็นว่าควรจัดเก็บเพิ่มขึ้นอีกเป็น 30 บาท ต่อคน มีน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 0.3 จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ หรือร้อยละ 91.4 เห็นว่าอัตราค่าธรรมเนียมในการเข้าอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัยเหมาะสมดีอยู่แล้ว ทั้งนี้เพราะว่าการเข้าไปเที่ยวในอุทยานแห่งชาติได้สัมผัสเรียนรู้และชื่นชมกับสภาพความสวยงามตามธรรมชาติอย่างแท้จริง จึงคุ้ม

ค่ากับจำนวนเงินที่เสียไป เมื่อเปรียบเทียบกับการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น ๆ ที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่า

ตารางที่ 7 จำนวนร้อยละของความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม/ค่าบริการในการเข้าอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย

(n = 394)

ความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม/ค่าบริการ ในการเข้าอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่เต็มใจแต่ก็ต้องจ่าย	16	4.1
2. ไม่เต็มใจและไม่อยากจ่าย	3	0.8
3. เต็มใจและเห็นด้วยว่าเหมาะสมดี	360	91.4
4. ควรจัดเก็บเพิ่มขึ้นอีกเป็น 30 บาทต่อคน	1	0.3
5. อื่นๆ	14	3.6
รวม	394	100.0

3.2 ความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม และ/หรือ ค่าบริการในการพักผ่อนที่บ้านพัก

ความเต็มใจของนักท่องเที่ยว ต่อการจ่ายค่าธรรมเนียม และ/หรือ ค่าบริการในการพักผ่อนที่บ้านพัก รายละเอียดดังตารางที่ 8 พบว่าส่วนใหญ่หรือร้อยละ 88.6 นักท่องเที่ยวมีความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม และ/หรือ ค่าบริการในการพักผ่อนที่บ้านพักในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย โดยเห็นว่าราคาที่จัดเก็บอยู่ในปัจจุบันเหมาะสมดีแล้ว และเต็มใจที่จะจ่าย รองลงมาอื่น ๆ เช่น เก็บเพิ่มแต่บริการต้องดีขึ้น คือร้อยละ 6.6 และที่เห็นว่าควรจัดเก็บเพิ่มขึ้นอีกเป็น 350 บาทต่อคนมีความเต็มใจที่จะจ่ายน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 0.8 ทั้งนี้ เพราะที่บ้านพักที่จัดไว้บริการนักท่องเที่ยว ตั้งอยู่ในบริเวณที่กลมกลืนและใกล้ชิดธรรมชาติ บ้านพักสะอาด ทำให้นักท่องเที่ยวที่เข้าพักเกิดความประทับใจ รู้สึกคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไป

ตารางที่ 8 จำนวนร้อยละของความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม/ค่าบริการในการพักแรมที่บ้านพัก

(n = 394)

ความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม/ค่าบริการ ในการพักแรมที่บ้านพัก	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่เต็มใจแต่ก็ต้องจ่าย	12	3.0
2. ไม่เต็มใจและไม่อยากจ่าย	4	1.0
3. เต็มใจและเห็นด้วยว่าเหมาะสมดี	349	88.6
ควรจัดเก็บเพิ่มขึ้นอีกเป็น 350 บาทต่อคน	3	0.8
5. อื่นๆ (หากเก็บเพิ่มการบริการดีกว่าเดิม)	26	6.6
รวม	394	100.0

3.3 ความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม และ/หรือ ค่าบริการในการพักแรมโดยการกางเต็นท์

ความเต็มใจของนักท่องเที่ยว ต่อการจ่ายค่าธรรมเนียม และ/หรือ ค่าบริการในการพักแรมโดยการกางเต็นท์ รายละเอียดดังตารางที่ 9 พบว่านักท่องเที่ยวมีความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม และ/หรือ ค่าบริการในการพักแรมโดยการกางเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย โดยเต็มใจและเห็นด้วยกับราคาที่เก็บอยู่ในปัจจุบันว่าเหมาะสมมากที่สุด คือร้อยละ 90.4 รองลงมาไม่เต็มใจแต่ก็ต้องจ่าย คือร้อยละ 3.6 และที่มิมีความเต็มใจที่จะจ่าย โดยเห็นว่าควรจัดเก็บเพิ่มขึ้นอีกเป็น 50 บาทต่อคนมีน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 0.3 จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่หรือร้อยละ 90.4 เห็นว่าอัตราค่าธรรมเนียมในการพักแรมบริการกางเต็นท์มีความเหมาะสมดีอยู่แล้ว ทั้งนี้ เนื่องจากบริเวณพื้นที่กางเต็นท์ของอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย เป็นสนามหญ้ากว้างขวาง มีสภาพภูมิทัศน์ที่สะอาดสวยงาม นักท่องเที่ยวไม่แออัด ทำให้เกิดความประทับใจในการพักแรมโดยการกางเต็นท์ และรู้สึกคุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายที่เสียไป

ตารางที่ 9 จำนวนร้อยละของความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม/ค่าบริการในการกางเต็นท์

(n = 394)

ความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม/ค่าบริการ ในการพักแรมโดยการกางเต็นท์	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่เต็มใจแต่ก็ต้องจ่าย	14	3.6
2. ไม่เต็มใจและไม่อยากจ่าย	11	2.8
3. เต็มใจและเห็นด้วยว่าเหมาะสมดี	356	90.4
4. ควรจัดเก็บเพิ่มขึ้นอีกเป็น 50 บาทต่อคน	1	0.3
5. อื่นๆ (เก็บเพิ่มบริการต้องดีกว่าเดิม)	12	3.0
รวม	394	100.0

3.4 ความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม และ/หรือ ค่าบริการในราคาสินค้าในร้านค้า
สวัสดิการ

ความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม และ/หรือ ค่าบริการในราคาสินค้าในร้านค้า
สวัสดิการของอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย รายละเอียดดังตารางที่ 10 พบว่านักท่องเที่ยวมีความเต็ม
ใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม และ/หรือ ค่าบริการในราคาสินค้าในร้านค้าสวัสดิการของอุทยานแห่งชาติ
ศรีสัชนาลัยเห็นว่าราคาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสมมากที่สุด คือร้อยละ 88.6 รองลงมา
เห็นว่าราคาไม่เหมาะสมควรขายราคาลดลง คือร้อยละ 6.9 และที่เห็นว่าไม่เหมาะสมควรขาย
ราคาเพิ่มขึ้นอีกมีอยู่น้อยที่สุดคือร้อยละ 0.8 จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่หรือร้อยละ
88.6 เห็นว่าราคาสินค้าในร้านค้าสวัสดิการของอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัยเหมาะสมคืออยู่แล้ว ทั้งนี้
เป็นเพราะว่ารูปแบบของร้านค้าเป็นลักษณะสวัสดิการของเจ้าหน้าที่ มิได้มุ่งหวังกำไรเป็นหลัก การ
กำหนดราคาสินค้า มีคณะกรรมการกำกับดูแล เพื่อไม่ให้ขายราคาแพงเกินไป

ตารางที่ 10 จำนวนร้อยละของความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม/ค่าบริการในราคาสินค้าใน
ร้านค้าสวัสดิการของอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย

(n = 394)

ความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม/ค่าบริการ ในราคาสินค้าในร้านค้าสวัสดิการของอุทยาน แห่งชาติศรีสัชนาลัย	จำนวน	ร้อยละ
1. เหมาะสมดี	346	88.6
2. ไม่เหมาะสม ควรขายราคาลดลง	27	6.9
3. ไม่เหมาะสม ควรขายราคาเพิ่มขึ้น	3	0.8
4. อื่นๆ เช่น ควรลดราคาบางอย่างลง	18	4.6
รวม	394	100.0

4. สิ่งอำนวยความสะดวก

ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยว ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการ
ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้รับจากอุทยานแห่งชาติ
ศรีสัชนาลัย ซึ่งประกอบด้วย ข้อความต่าง ๆ จำนวน 15 ข้อความ รายละเอียดดังตารางที่ 11

พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้รับจากอุทยานแห่งชาติ
ศรีสัชนาลัย โดยเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.81 หรือมีความพอใจร้อยละ 87.8 เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่าที่มีความพึงพอใจเกินร้อยละ 90.0 ขึ้นไปมี 7 ข้อความด้วยกัน ได้แก่ ด้านความเพียงพอของ
สถานที่จอดรถ (มีค่าเฉลี่ย = 2.87) ด้านความสะอาดของห้องน้ำ-สุขา (มีค่าเฉลี่ย = 2.88) ด้านความ
สะอาดของร้านค้าสวัสดิการ (มีค่าเฉลี่ย = 2.91) ด้านความสะอาดของบ้านพักนักท่องเที่ยว (มีค่า
เฉลี่ย = 2.85) ด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเมื่อพักบ้านพักนักท่องเที่ยว (มีค่าเฉลี่ย = 2.87)
ด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวภายในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย (มีค่าเฉลี่ย = 2.88) ด้าน
อัยาศัยและความเป็นมิตรของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย (มีค่าเฉลี่ย = 2.97) และที่มี
ความพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านปริมาณชุ่มหรือโต๊ะหรือม้านั่ง บริเวณแหล่งท่องเที่ยว หรือเส้น
ทางสู่แหล่งท่องเที่ยว คือ มีความพึงพอใจร้อยละ 77.9 หรือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 จากการวิจัยพบว่า

ตารางที่ 11 จำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

สิ่งอำนวยความสะดวก ของอุทยานฯ	ระดับความพึงพอใจ			ค่า เฉลี่ย	ระดับ ความพึง พอใจ
	พอใจ	ควรปรับ ปรุง	ไม่พอใจ		
1. การเข้าอุทยานแห่งชาติ					
มีป้ายบอกเส้นทางที่ชัดเจน	84.8(334)	8.1(32)	7.1(28)	2.78	พอใจมาก
2. ความชัดเจนของป้ายบอก เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวของ อุทยานฯศรีสัชนาลัย	81.5(321)	11.9(47)	6.6(26)	2.75	พอใจมาก
3. ความเพียงพอของสถานที่ จอดรถ	90.9(358)	5.1(20)	4.1(16)	2.87	พอใจมาก
4. ความสะอาดของห้องน้ำ- ห้องสุขา	92.1(363)	4.1(16)	3.8(15)	2.88	พอใจมาก
5. ปริมาณห้องน้ำ-ห้องสุขา	81.5(321)	8.4(33)	10.2(40)	2.71	พอใจมาก
6. ราคาของสินค้า/อาหารใน ร้านค้าสวัสดิการ	87.6(345)	4.1(16)	8.4(33)	2.79	พอใจมาก
7. ความสะอาดของร้านค้า สวัสดิการ	94.2(371)	3.0(12)	2.8(11)	2.91	พอใจมาก
8. รสชาติของอาหารในร้าน ค้าสวัสดิการ	88.3(348)	6.3(25)	5.3(21)	2.83	พอใจมาก
9. ปริมาณบ้านพักนักท่องเที่ยว	84.0(331)	7.4(29)	8.6(34)	2.75	พอใจมาก
10. ความสะอาดของบ้านพัก นักท่องเที่ยว	91.4(360)	2.5(10)	6.1(24)	2.85	พอใจมาก
11. ความปลอดภัยของนัก ท่องเที่ยวเมื่อพักบ้านพักนัก ท่องเที่ยว	91.1(359)	4.1(16)	4.6(18)	2.87	พอใจมาก

(n = 394)

ตารางที่ 11 (ต่อ)

สิ่งอำนวยความสะดวก ของอุทยานฯ	ระดับความพึงพอใจ			ค่า เฉลี่ย	ระดับ ความพึง พอใจ
	พอใจ	ควรปรับ ปรุง	ไม่พอใจ		
12. จุดที่ตั้งของซุ้ม/โต๊ะ/ม้านั่ง บริเวณแหล่งท่องเที่ยว หรือเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยว	82.5(325)	7.9(31)	9.6(38)	2.73	พอใจมาก
13. ปริมาณของซุ้ม/โต๊ะ/ม้านั่ง บริเวณแหล่งท่องเที่ยว หรือเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยว	77.9(307)	7.9(31)	14.2(56)	2.64	พอใจมาก
14. ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวภายในอุทยานฯ	92.1(363)	3.6(14)	4.3(17)	2.88	พอใจมาก
15. อธิยาศัยและความเป็นมิตรของเจ้าหน้าที่อุทยานฯ	98.0(386)	1.3(5)	.8(3)	2.97	พอใจมาก
เฉลี่ย	87.8(346)	5.8(23)	6.4(25)	2.81	พอใจมาก

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ในข้อความ อธิยาศัยและความเป็นมิตรของเจ้าหน้าที่ อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัยมากที่สุด คือร้อยละ 98.0 และรองลงมามีความพึงพอใจเกินร้อยละ 90.0 เกี่ยวกับเรื่องความสะอาดและความปลอดภัย ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบัน อุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งมุ่งเน้นในเรื่องการบริการที่สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว โดยส่งผลกระทบต่อธรรมชาติให้น้อยที่สุด เรื่องความสะอาด ความปลอดภัย และอธิยาศัยที่ดีของเจ้าหน้าที่ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญ

5. การสื่อความหมายธรรมชาติ

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ในด้านการสื่อความหมายธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ซึ่งประกอบด้วย ข้อความต่าง ๆ จำนวน 5 ข้อความ รายละเอียดดังตารางที่ 12 พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านสื่อความหมายธรรมชาติของอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย โดยเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.86 หรือร้อยละ 88.3 เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.1 หรือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 มีความพึงพอใจในสื่อด้านแผ่นพับ/เอกสารแนะนำของอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัยมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 90.9 หรือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 มีความพึงพอใจในสื่อด้านการนำเที่ยวและให้ความรู้โดยเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย และที่มีความพึงพอใจในสื่อด้านป้ายสื่อความหมายธรรมชาติบริเวณจุดต่างๆ และเส้นทางศึกษาธรรมชาติ มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 81.7 หรือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านการสื่อความหมายธรรมชาติ ในสื่อด้านแผ่นพับ และ/หรือ เอกสารแนะนำ ของอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัยมากที่สุด คือร้อยละ 91.1 ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบัน การจัดทำแผ่นพับแนะนำอุทยานแห่งชาติ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณให้อุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งดำเนินการเอง ทำให้สามารถออกแบบได้สวยงาม เนื้อหาถูกต้องครบถ้วน มีคุณค่าในการเก็บสะสมหรือเก็บไว้เป็นที่ระลึก

ตารางที่ 12 จำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจด้านการสื่อความหมายธรรมชาติของ
อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย

การสื่อความหมายธรรมชาติของ อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย	ระดับความพึงพอใจ			ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความพึง พอใจ
	พอใจ	ควรปรับปรุง	ไม่พอใจ		
	(n = 394)				
1. แผ่นพับ/เอกสารแนะนำของ อุทยานฯ ศรีสัชนาลัย	91.1(359)	4.3(17)	4.6(18)	2.87	พอใจมาก
2. วิทยุทัศน์/สไลด์	88.6(349)	4.6(18)	6.9(27)	2.82	พอใจมาก
3. การจัดนิทรรศการบริเวณศูนย์ บริการนักท่องเที่ยว	89.3(352)	5.6(22)	5.1(20)	2.84	พอใจมาก
4. ป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ บริเวณจุดต่างๆและเส้นทาง ศึกษาธรรมชาติ	81.7(322)	11.7(46)	6.6(26)	2.75	พอใจมาก
5. การนำเที่ยวและให้ความรู้โดย เจ้าหน้าที่อุทยานฯ ศรีสัชนาลัย	90.9(358)	4.3(17)	4.8(19)	2.86	พอใจมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	88.3(348)	6.1(24)	5.6(22)	2.86	พอใจมาก

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 เพศ ของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน มีความพึงพอใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรม
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ต่างกัน

ผลจากการศึกษาความพึงพอใจจำแนกตามเพศ รายละเอียดดังตารางที่ 13 พบว่า
นักท่องเที่ยวที่เป็นเพศชาย มีความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ น้อยกว่าเพศหญิง
โดยมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 65.14 เปรียบเทียบกับ 67.42 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างของ
ค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ
เพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ส่วนความพึงพอใจต่อการให้บริการพบว่านักท่องเที่ยวที่เป็นเพศชาย มีความพึงพอใจน้อยกว่าเพศหญิง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 55.66 เปรียบเทียบกับ 56.90 ตามลำดับ และเพื่อทดสอบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ เพศต่างกันมีความพึงพอใจต่างกันซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เพศเป็นตัวช่วยกำหนดค่านิยม แนวคิด ความรู้สึก และรสนิยมของนักท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในด้านต่างๆ โดยเฉพาะเพศชาย อาจเคยท่องเที่ยวในลักษณะเช่นนี้ในสถานที่ต่าง ๆ มากกว่าเพศหญิง และได้นำเอาประสบการณ์เดิมมาเปรียบเทียบกับครั้งนี้ และมีความพึงพอใจน้อยกว่าเพศหญิง ดังนั้น ทำให้เพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่างกัน ซึ่งตรงกับ การศึกษาของ เสาวณิต (2533) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณชายหาดหัวหิน ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศต่างกัน จะมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหินต่างกัน

ตารางที่ 13 ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยว ต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำแนกตาม เพศ

(n = 394)

	เพศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ยของ ความพึงพอใจ	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่า t	Sig
การเข้าร่วมกิจกรรม	ชาย	169	65.14	7.07	-3.630	0.000
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	หญิง	225	67.42	5.38		
การให้บริการ	ชาย	169	55.66	5.41	-2.695	0.007
	หญิง	225	56.90	3.69		

สมมติฐานที่ 2 อายุ ของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน มีความพึงพอใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ต่างกัน

ตารางที่ 14 ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยว ต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำแนกตาม อายุ

(n = 394)

	อายุ	จำนวน	ค่าเฉลี่ยของ ความพึงพอใจ	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่า F	Sig
การเข้าร่วม กิจกรรมการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	15-25 ปี	220	66.04	6.52	0.967	0.408
	26-35 ปี	99	66.60	6.48		
	36-45 ปี	42	67.33	5.51		
	> 45 ปี	33	67.57	4.33		
การให้บริการ	15-25 ปี	220	56.51	4.89	0.696	0.555
	26-35 ปี	99	55.81	4.32		
	36-45 ปี	42	56.66	4.15		
	> 45 ปี	33	56.75	3.05		

ด้านอายุ ผู้วิจัย ได้แบ่งช่วงอายุออกเป็น 4 กลุ่ม ผลการวิจัยดังตารางที่ 14 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุมากกว่า 45 ปี มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 67.57 เมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวที่มีอายุระดับอื่น คือ นักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี , 26-35 ปี และ 15-25 ปี มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 67.33, 66.60 และ 66.04 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ F-test ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ อายุต่างกัน มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ส่วนความพึงพอใจต่อการให้บริการพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุมากกว่า 45 ปี มีความพึงพอใจต่อการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 56.75 เมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยว ที่มีอายุระดับอื่น คือ นักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี , 15-25 ปี และ 26-35 ปี มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 56.66, 56.51 และ 55.81 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่าง

ของค่าเฉลี่ยโดยใช้ F-test ปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ อายุต่างกัน มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ประเภทน้ำตก ถ้ำ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่อุทยานแห่งชาติได้จัดไว้บริการนักท่องเที่ยว เช่น คุนุก จั๊กกรยาน เส้นทางศึกษาธรรมชาติ เป็นต้น นักท่องเที่ยวในทุกช่วงระดับอายุ สามารถเข้าไปเที่ยวชมหรือร่วมกิจกรรมได้โดยไม่ยากลำบากมากนัก ทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติโดยตรง สิ่งเหล่านี้สามารถสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวในทุกช่วงระดับอายุอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ดังนั้น ทำให้อายุต่างกัน มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งตรงกับการศึกษาของ ปรียาพร (2527) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวเห็นด้วยกับแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง ตัวแปรอายุ ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

สมมติฐานที่ 3 ระดับการศึกษา ของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน มีความพึงพอใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ต่างกัน

ด้านระดับการศึกษา จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มของระดับการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ รายละเอียดดังตารางที่ 15 พบว่านักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาระดับไม่เกินมัธยมศึกษา มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มากที่สุดคือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 68.57 เมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาอยู่ในระดับอื่น คือ นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป และระดับมัธยมศึกษา มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 66.84 และ 65.79 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ F-test พบว่ามีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับการศึกษาของ ลำพอง (2533) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจแตกต่างกัน และการศึกษาของเสาวณิต (2533) ศึกษาวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน ผลการศึกษายืนยัน พบว่า

นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหินต่างกัน

ส่วนความพึงพอใจต่อการให้บริการ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 56.50 เมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาอยู่ในระดับอื่น คือ นักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป และระดับไม่เกินมัธยมศึกษา มีความพึงพอใจต่อการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 56.26 และ 56.12 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ F-test พบว่ามีความแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในยุคปัจจุบันการศึกษามีได้จำกัดอยู่ในเฉพาะสถาบันการศึกษา แต่เพียงอย่างเดียว ทุกคนมีโอกาสบริโภคข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนวิทยาการต่างๆ ได้อย่างอิสระและแพร่หลาย ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวทางธรรมชาติด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้เกิดจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อคุณภาพที่ดีของธรรมชาติ รวมถึงรูปแบบของสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เป็นผลทำให้นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 15 ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยว ต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 394)

	ระดับการศึกษา	จำนวน	ค่าเฉลี่ย ของความ พึงพอใจ	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่า F	Sig
การเข้าร่วม กิจกรรมการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ไม่เกินมัธยมศึกษา	33	68.57	4.60	3.350	0.036
	มัธยมศึกษา	203	65.79	6.54		
	ปริญญาตรีขึ้นไป	158	66.84	6.08		
การให้บริการ	ไม่เกินมัธยมศึกษา	33	56.12	4.32	0.176	0.839
	มัธยมศึกษา	203	56.50	4.80		
	ปริญญาตรีขึ้นไป	158	56.26	4.27		

สมมติฐานที่ 4 อาชีพ ของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวงเชิงนิเวศ และการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ที่ต่างกัน

ด้านอาชีพ จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัย ได้แบ่งกลุ่มอาชีพ ออก 5 กลุ่มอาชีพ รายละเอียดดังตารางที่ 16 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวงเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 67.57 เมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพอื่น คือ นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย พนักงานเอกชน และไม่ได้ประกอบอาชีพ (นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน ว่างาน) มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวงเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 67.48, 66.28, 66.17 และ 66.01 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ F-test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ส่วนความพึงพอใจต่อการให้บริการ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีความพึงพอใจต่อการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 56.66 เมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพอื่น คือ นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ไม่ได้ประกอบอาชีพ (นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน ว่างาน) ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และพนักงานเอกชน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 56.57, 56.44, 56.00 และ 55.85 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ F-test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสภาพโดยทั่วไปของอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย มีความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว ที่เชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน สร้างความเพลิดเพลินให้กับนักท่องเที่ยว ในทุกระดับอาชีพที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ดังนั้น จึงส่งผลทำให้นักท่องเที่ยวอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวงเชิงนิเวศ และการให้บริการที่ไม่แตกต่างกัน ประกอบกับไม่ว่าจะมีอาชีพใด ๆ ต่างก็ทราบคืออยู่แล้วว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งได้เตรียมตัวมาพร้อมแล้วด้วย ดังนั้น ทำให้อาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งตรงกับการศึกษาวิจัย ของ ธนากร (2545) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษา พบว่า

ตัวแปรอาชีพต่างกัน จะมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น และการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาระรรมชาติ สวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 16 ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำแนกตาม อาชีพ

(n = 394)

อาชีพ		จำนวน	ค่าเฉลี่ยของ ความพึงพอใจ	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าF	Sig
การเข้าร่วม กิจกรรม	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	66	67.48	6.39	1.046	0.383
	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	14	66.28	5.67		
	พนักงานเอกชน	67	66.17	5.94		
	รับจ้างทั่วไป	38	67.57	5.40		
	ไม่ได้ประกอบอาชีพ (นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน ว่างงาน)	209	66.01	6.49		
การให้ บริการ	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	66	56.66	4.50	0.342	0.850
	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	14	56.00	4.47		
	พนักงานเอกชน	67	55.85	4.08		
	รับจ้างทั่วไป	38	56.57	3.07		
	ไม่ได้ประกอบอาชีพ (นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน ว่างงาน)	209	56.44	4.93		

สมมติฐานที่ 5 รายได้ของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน มีความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ที่ต่างกัน

ด้านรายได้ จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัย ได้แบ่งช่วงของรายได้ออกเป็น 4 กลุ่ม รายละเอียดดังตารางที่ 17 พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท มีความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 67.24 เมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ในช่วงอื่น คือ นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ในช่วงมากกว่า 20,001 บาท ช่วง 10,001 – 20,000 บาท และไม่มีรายได้ (นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน ว่างาน) มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 66.89, 66.67 และ 65.93 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ F-test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ รายได้ต่างกันมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ส่วนความพึงพอใจต่อการให้บริการ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ในช่วงมากกว่า 20,001 มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 56.95 เมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวที่มีรายได้ในช่วงอื่น คือ นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ในช่วง ไม่มีรายได้ (นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน ว่างาน) ช่วงไม่เกิน 10,000 บาท และช่วง 10,001-20,000 บาท มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 56.39, 56.35 และ 55.94 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ F-test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ รายได้ต่างกันมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ เนื่องจากการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย เป็นการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น น้ำตก ถ้ำ เส้นทางศึกษาธรรมชาติ เป็นต้น เป็นการท่องเที่ยวแบบประหยัดค่าใช้จ่าย ซึ่งสามารถสร้างความประทับใจ และความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวในทุกระดับ รายจ่ายที่ใช้จ่ายในการท่องเที่ยวนี้จึงไม่แตกต่างกันมากนัก ดังนั้น จึงส่งผลทำให้นักท่องเที่ยวที่มีรายได้ที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปรียาพร (2527) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวเห็นด้วยกับแผนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย ตัวแปรรายได้ ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 17 ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยว ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำแนกตาม รายได้

(n = 394)

	รายได้	จำนวน	ค่าเฉลี่ย ของความ พึงพอใจ	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่า F	Sig
การเข้าร่วม กิจกรรมการ ท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	ไม่เกิน 10,000 บาท	82	67.24	5.26	0.984	0.400
	10,001 – 20,000 บาท	68	66.67	6.03		
	มากกว่า 20,001 บาท	46	66.89	6.76		
	ไม่มีรายได้ (นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน ว่างงาน)	198	65.93	6.59		
การให้บริการ	ไม่เกิน 10,000 บาท	82	56.35	3.49	0.457	0.712
	10,001 – 20,000 บาท	68	55.94	4.75		
	มากกว่า 20,001 บาท	46	56.95	3.66		
	ไม่มีรายได้ (นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน ว่างงาน)	198	56.39	5.03		

สมมติฐานที่ 6 ภูมิฐานะ ของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน มีความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ที่ต่างกัน

ด้านภูมิฐานะ จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัย ได้แบ่งกลุ่มภูมิฐานะครัวเรือน ออกเป็น 3 กลุ่ม
รายละเอียดดังตารางที่ 18 พบว่านักท่องเที่ยวที่มีภูมิฐานะอยู่ในเขตภาคเหนือ มีความพึงพอใจต่อ
กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มากที่สุด คือ มีค่า
เฉลี่ยเท่ากับ 67.09 เมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวที่มีภูมิฐานะในเขตภาคกลางและในเขตภาค
อื่นๆ มีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย
จังหวัดสุโขทัย เท่ากับ 66.21 และ 63.96 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดย
ใช้ F-test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ ภูมิฐานะต่างกันมี

ความพึงพอใจแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ และตรงกับการศึกษาวิจัยของ ลำพอง (2533) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทาง กายภาพ บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า จังหวัดที่อาศัยของนัก ท่องเที่ยวต่างกัน มีผลต่อความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ส่วนความพึงพอใจต่อการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตภาคเหนือ มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ มากที่สุด คือมีค่า เฉลี่ยเท่ากับ 56.75 เมื่อเปรียบเทียบกับนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาในเขตภาคกลาง และในเขตภาค อื่นๆ มีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจต่อการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เท่ากับ 56.21 และ 55.07 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ F-test พบ ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ ภูมิลำเนาต่างกันมีความพึง พพอใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักท่องเที่ยว ที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย มีความประทับใจกับสภาพธรรมชาติและ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่แตกต่างกับภูมิภาคอื่น จึงไม่ส่งผลต่อความพึงพ ोजของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันมากนัก

ตารางที่ 18 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัด สุโขทัย จำแนกตามภูมิลำเนา

(n = 394)

	ภูมิลำเนา	จำนวน	ค่าเฉลี่ยของ	ส่วนเบี่ยง	ค่า F	Sig
			ความพึงพ ोज	เบน มาตรฐาน		
การเข้าร่วมกิจกรรม	ภาคเหนือ	177	67.09	5.70	3.323	0.037
การท่องเที่ยว	ภาคกลาง	189	66.21	6.72		
เชิงนิเวศ	ภาคอื่น ๆ	28	63.96	5.91		
การให้บริการ	ภาคเหนือ	177	56.75	3.77	1.878	0.154
	ภาคกลาง	189	56.21	5.15		
	ภาคอื่น ๆ	28	55.07	4.56		

สมมติฐานที่ 7 การรับรู้ข่าวสารของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ที่ต่างกัน

ด้านการรับรู้ข่าวสาร ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มการรับรู้ข่าวสาร ออกเป็น 2 กลุ่ม รายละเอียดดังตารางที่ 19 พบว่านักท่องเที่ยวที่ได้รับรู้ข่าวสารของอุทยานฯ มาก มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มากกว่านักท่องเที่ยวที่รับรู้ข่าวสารของอุทยานฯ น้อย คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 68.38 เปรียบเทียบกับ 66.38 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ การรับรู้ข่าวสารต่างกันมีความพึงพอใจไม่ต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ส่วนความพึงพอใจต่อการให้บริการ พบว่า นักท่องเที่ยวที่รับรู้ข่าวสารของอุทยานฯ มาก มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มากกว่านักท่องเที่ยวที่รับรู้ข่าวสารของอุทยานฯ น้อย คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 58.23 เปรียบเทียบกับ 56.31 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ การรับรู้ข่าวสารต่างกัน มีความพึงพอใจไม่ต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่านักท่องเที่ยวได้ไปสัมผัส และชื่นชมกับความสวยงามทางธรรมชาติ จากแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ของอุทยานแห่งชาติ ความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ และ อธิษาศัยที่ดีของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมากกว่าการรับรู้ข่าวสาร ดังนั้น มีผลให้การรับรู้ข่าวสารของนักท่องเที่ยวต่างกัน มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งตรงกับ การศึกษาของ อนุสิทธิ์ (2545) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของ นักท่องเที่ยว ในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่มีผลต่อความรู้ ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ของ นักท่องเที่ยว ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ตารางที่ 19 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการ
ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัด สุโขทัย จำแนกตามข่าวสาร

(n = 394)

	การรับรู้ข่าวสาร	จำนวน	ค่าเฉลี่ยของ ส่วนเบี่ยง		ค่า t	Sig
			ความพึงพอใจ	เบน มาตรฐาน		
การเข้าร่วมกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิง นิเวศ	รับรู้ข่าวสารน้อย	381	66.38	6.31	-1.134	0.258
	รับรู้ข่าวสารมาก	13	68.38	4.35		
การให้บริการ	รับรู้ข่าวสารน้อย	381	56.31	4.59	-1.498	0.135
	รับรู้ข่าวสารมาก	13	58.23	2.48		

สมมติฐานที่ 8 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ที่ต่างกัน

ด้านความรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผู้วิจัย ได้แบ่งกลุ่มด้านความรู้ ออกเป็น 2 กลุ่ม รายละเอียด ดังตารางที่ 20 พบว่านักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มากกว่า นักท่องเที่ยวที่มีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 67.46 เปรียบเทียบกับ 65.93 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ การท่องเที่ยว ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ นอกจากจะได้รับความเพลิดเพลินจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ รวมถึงทัศนียภาพอันงดงามแล้ว ยังเป็นการเรียนรู้เรื่องราวของธรรมชาติจากของจริงด้วย อุทยานแห่งชาติเปรียบเสมือนห้องสมุดทางธรรมชาติที่ใหญ่ที่สุด เมื่อนักท่องเที่ยวได้รับความรู้ที่แตกต่างหลากหลายออกไปทำให้มีความพึงพอใจที่ต่างกัน

ส่วนความพึงพอใจต่อการให้บริการ พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาก มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มากกว่านักท่องเที่ยวที่มีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 56.84 เปรียบเทียบกับ 56.13 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่างกันมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ตารางที่ 20 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัด สุโขทัย จำแนกตามความรู้ที่เกี่ยวกับเชิงนิเวศ

(n = 394)

	ความรู้ใน เชิงนิเวศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ยของ ความพึง พอใจ	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่า t	Sig
การเข้าร่วมกิจกรรม	รู้น้อย	261	65.93	6.39	-2.314	0.021
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	รู้มาก	133	67.46	5.88		
การให้บริการ	รู้น้อย	261	56.13	4.49	-1.455	0.146
	รู้มาก	133	56.84	4.64		

สมมติฐานที่ 9 การได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ที่ต่างกัน

ด้านการอำนวยความสะดวก ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มด้านสิ่งอำนวยความสะดวกออกเป็น 2 กลุ่ม รายละเอียดดังตารางที่ 21 พบว่านักท่องเที่ยวที่มีความพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกมาก มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มากกว่านักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 68.09 เปรียบเทียบกับ 63.49 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างกันมีความพึงพอใจแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ส่วนความพึงพอใจต่อการให้บริการ พบว่านักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจ ต่อสิ่งอำนวยความสะดวกมาก มีความพึงพอใจต่อการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มากกว่านักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 58.87 เปรียบเทียบกับ 51.89 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างกันมีความพึงพอใจแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ เพราะว่ายุคปัจจุบัน อุทยานแห่งชาติ ได้รับการพัฒนาปรับปรุงให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวได้หลากหลายขึ้น แล้วแต่ความชอบ รสนิยม และปัจจัยจำกัดของแต่ละบุคคลที่จะเลือกใช้บริการที่แตกต่างกันไป ซึ่งมีผลกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 21 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัด สุโขทัย จำแนกตามความพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

(n = 394)

	สิ่งอำนวยความสะดวก ของอุทยานฯ	จำนวน	ค่าเฉลี่ยของ ความพึงพอใจ	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่า t	Sig
การเข้าร่วมกิจกรรม	พอใจน้อย	141	63.49	6.92	-7.456	0.000
	พอใจมาก	253	68.09	5.19		
การท่องเที่ยวเชิง นิเวศ						
การให้บริการ	พอใจน้อย	141	51.89	4.64	-21.556	0.000
	พอใจมาก	253	58.87	1.66		

สมมติฐานที่ 10 การได้รับการสื่อความหมายธรรมชาติ ของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัยที่ต่างกัน

ด้านการสื่อความหมายธรรมชาติ ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มด้านการสื่อความหมายธรรมชาติ ออกเป็น 2 กลุ่ม รายละเอียดดังตารางที่ 22 พบว่านักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจต่อการสื่อความหมายธรรมชาติของอุทยานฯ มาก มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มากกว่านักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจต่อการสื่อความหมายธรรมชาติน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 68.16 เปรียบเทียบกับ 62.52 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ t-test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ การได้รับการสื่อความหมายธรรมชาติต่างกัน มีความพึงพอใจแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้

ส่วนความพึงพอใจต่อการให้บริการ พบว่านักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจต่อการสื่อความหมายธรรมชาติของอุทยานฯ มาก มีความพึงพอใจต่อการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มากกว่านักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจต่อการสื่อความหมายธรรมชาติน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 57.98 เปรียบเทียบกับ 52.70 ตามลำดับ และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ การได้รับการสื่อความหมายธรรมชาติต่างกันมีความพึงพอใจแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐานที่กำหนดไว้

ทั้งนี้เพราะว่าการสื่อความหมายธรรมชาติ นับเป็นวิธีการที่สำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเพลิดเพลินกับการท่องเที่ยว และมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับธรรมชาติ การสื่อความหมายธรรมชาตินี้มีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับศักยภาพของแต่ละอุทยานแห่งชาติว่าจะเลือกใช้แบบใด ซึ่งย่อมส่งผลโดยตรงกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 22 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการ
 ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัด สุโขทัย จำแนกตามความพอใจในการสื่อความ
 หมายธรรมชาติ

(n = 394)

	สื่อความหมาย		ค่าเฉลี่ยของ ความพึงพอ ใจ	ส่วนเบี่ยง เบน มาตรฐาน	ค่า t	Sig
	ธรรมชาติของ อุทยานฯ	จำนวน				
การเข้าร่วมกิจกรรม	พอใจน้อย	120	62.52	6.80	-9.037	0.000
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	พอใจมาก	274	68.16	5.15		
การให้บริการ	พอใจน้อย	120	52.70	5.15	-12.551	0.000
	พอใจมาก	274	57.98	3.11		

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

1. สภาพทางสังคมประชากร ของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวตัวอย่างจำนวน 394 คน ที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุมากที่สุด 78 ปี และน้อยที่สุด 15 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 26.8 ปี ส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ในช่วง 15-25 ปี การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบอาชีพไม่มีรายได้เป็นของตนเอง และมีภูมิลำเนาครัวเรือนอยู่ในเขตภาคกลาง

2. ประสบการณ์และความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

นักท่องเที่ยวตัวอย่างที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังอุทยานแห่งชาติมีการรับรู้ข่าวสารของอุทยานแห่งชาติ จากเพื่อน และ/หรือ ญาติ การเดินทางมายังอุทยานแห่งชาติ ส่วนใหญ่มาท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อน ใช้เวลา 2 วัน โดยรถยนต์ส่วนตัวในช่วงวันหยุดภาคเรียน และมาเป็นครั้งแรก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตั้งใจมาทำกิจกรรมเที่ยวชมน้ำตก และ/หรือ ถ้ำ ,ตั้งแคมป์พักแรม, เดินป่า, ถ่ายรูปบันทึกภาพ/เสียง , ศึกษาธรรมชาติ , ปิกนิก-รับประทานอาหาร เล่นเกมส์ ร้องเพลง สัศจรรย์, ส่องสัตว์/ดูนก , จักรยานเสือภูเขา และอื่น ๆ อาทิ หาข้อมูลในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามลำดับและนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นอย่างดี

3. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการ ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เป็นการศึกษาถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในเรื่องประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว , ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ , ความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม/ค่าบริการ สิ่งอำนวยความสะดวก การสื่อความหมายธรรมชาติ สรุปได้ดังนี้

เจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย : ต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจ ในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างดี และมีบุคลิกพิเศษ คือ การเข้าถึงการให้บริการ โดยมีความพร้อมทั้ง ร่างกาย จิตใจ และเวลา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างใช้ศึกษาเป็นเพียงกลุ่มนักท่องเที่ยว แต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีหลักการประการหนึ่ง คือ การให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม จึงควรมีการศึกษา เรื่อง ศักยภาพของชุมชนรอบอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย ต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นราษฎรที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัยด้วย

2.2 ควรศึกษาถึงผลกระทบของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อปริมาณ ศักยภาพและคุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นทรัพยากรต้นทุนในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย

2.3 ควรศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการอนุรักษ์และคุ้มครองอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กนกพร รัตนสุธีรกุล. 2541. ความพึงพอใจของประชาชนในเขตเทศบาลต่อการดำเนินการบำบัดน้ำเสียของโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2544. แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพฯ.
- คุณชลทิพย์ มาลากุล ณ อยุธยา. 2526. การศึกษาเปรียบเทียบความพอใจระหว่างผู้อยู่อาศัยในแฟลตกับเรือนแถวกรณีโครงการเคหะชุมชนบางบัว 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คมกริช ทับทิมไทย. 2534. การศึกษาขีดความสามารถทางจิตวิทยาในการรองรับการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการ บริเวณน้ำตกเหวสุวัต อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จุมพล ชูรักกิจิต. 2539. การศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้าที่ดินต่อการให้บริการของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ดรรรชนี เอมพันธ์. 2544. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. เอกสารประกอบการสอนนิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- เทวินทร์ กองพร. 2541. ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองอุบลราชธานี ภายใต้โครงการสถานีตำรวจเพื่อประชาชน. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

- ธนากร วิชัยกุล. 2545. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพ และการบริหาร บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติ สวนป่า ทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นภวรรณ ฐานะกาญจน์. 2541. คู่มือพัฒนาและออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว แบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. เอกสารประกอบการสอน นิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ์. 2540. การเขียนรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.
- ปรียาพร พรหมพิทักษ์. 2527. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พันทิพา โฉมประดิษฐ์. 2530. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิณ ทองพูน. 2529. ความพึงพอใจที่มีต่อบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ประถมศึกษาศึกษาจังหวัดใน 14 จังหวัดภาคใต้. ม.ป.ท. สงขลา. (อัคราเสนา)
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2547. โครงการศึกษาจัดทำแผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวและปรับปรุงภูมิทัศน์ โครงการขยายการท่องเที่ยวอย่างางและสถานีวิจัยอินทนนท์. รายงานเบื้องต้น.
- รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. 2544. นโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ. เอกสารประกอบการสอน นิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. ๑.
- ลำพอง ศรีทับทิม. 2533. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ บริเวณแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- วิจิต อุกะโชค. 2545. ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมลองแก่น้ำว่า อำเภอมะเจริม จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศูนย์วิจัยป่าไม้. 2537. แผนแม่บทการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2540. รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, กรุงเทพฯ.
- สนิท เหลืองบุตรนาค. 2539. ความพึงพอใจของนักศึกษาโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการระดับปริญญาตรีครุศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกเกษตรศาสตร์ ที่มีต่อการเรียนวิชาขยายพันธุ์พืชของสหวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สิทธิรัตน์ ปราจีนบุรารธรรม์. 2531. ชีตความสามารถทางสังคม สำหรับการท่องเที่ยวชายหาดชะอำ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สินทร สิงห์นิมิตตระกูล. 2541. ความพึงพอใจของกลุ่มความต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ศาลจังหวัดกาญจนบุรี หลังจากการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานใหม่ตามโครงการศาลต้นแบบเพื่อการส่งเสริมประสิทธิภาพ. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- สุรเชษฐ์ เขษฐมาศ. 2544. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. เอกสารประกอบการสอน นิสิตปริญญาโทภาคพิเศษ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- สุขสันต์ ตั้งสะสม. 2538. ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาสำนักงานเขตบางคอแหลม. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

เสาวณิต ตั้งตระกูล. 2533. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักอุทยานแห่งชาติ. 2546. การบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติ. เอกสารประกอบการสัมมนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. สำนักอุทยานแห่งชาติ. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, กรุงเทพฯ.

อนุสิทธิ์ เมธาวรารักษ์. 2545. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยว ในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อร่าม สัมพะวงศ์. 2541. ความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการบริการของสำนักทะเบียนอำเภอศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานทะเบียนอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

อิทธิพล ไทยกมล. 2545. ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาชุมชนตำบลบางหญ้าแพรก จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย. 2546. รายงานสถิตินักท่องเที่ยวระหว่างปี 2541 – 2545.

Lascurain. H. C. 1991. **Tourism, Ecotourism, and protected areas.**IUCN. Gland, Switzerland, and Cambridge, UK. 301 p.

Tiffin, J. and E.J. Mc Cormic. 1968. **Industrial Psychology.** 5th ed, George Allen & Uriwin Ltd., London. 682 p.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

หมายเลข

--	--	--

เรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการให้บริการ
ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

ขอความร่วมมือกรอกข้อความ ตอบแบบสอบถาม โดยทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด และแสดงข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็น เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบ
การศึกษาวิจัย ในการทำวิทยานิพนธ์เสนอต่อ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำชี้แจงในการตอบ : โปรดระบุคำตอบ หรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ท่านเลือก

ชื่อผู้ตอบ / ให้สัมภาษณ์.....
บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....
วันที่ให้สัมภาษณ์.....

แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมประชากรของนักท่องเที่ยว

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ.....ปี

3. สถานภาพสมรส

1. โสด

2. สมรส

3. หย่าร้าง

4. ม่าย (คู่สมรสเสียชีวิต)

4. ภูมิลำเนาครัวเรือน ของท่านในปัจจุบันอยู่จังหวัด.....

5. ระดับการศึกษา

☐ 1. ไม่ได้ศึกษา	☐ 4. อาชีวศึกษา/อนุปริญญา
☐ 2. ประถมศึกษา	☐ 5. ปริญญาตรี
☐ 3. มัธยมศึกษา	☐ 6. สูงกว่าปริญญาตรี
☐ 7. อื่นๆ (โปรดระบุ).....	

6. ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพ

☐ 1. ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	☐ 5. นักเรียน นักศึกษา
☐ 2. ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	☐ 6. เกษียณ
☐ 3. พนักงานเอกชน	☐ 7. แม่บ้าน
☐ 4. รับจ้างทั่วไป	☐ 8. ว่างาน
☐ 9. อื่นๆ (โปรดระบุ).....	

7. ปัจจุบันท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ 1. ต่ำกว่า 5,000 บาท	☐ 5. 20,001 – 25,000 บาท
☐ 2. 5,001 – 10,000 บาท	☐ 6. 25,001 – 30,000 บาท
☐ 3. 10,001 – 15,000 บาท	☐ 7. สูงกว่า 30,000 บาท
☐ 4. 15,001 – 20,000 บาท	☐ 8. นักเรียน นักศึกษา แม่บ้านว่างงาน
☐ 9. อื่นๆ (โปรดระบุ).....	

ตอนที่ 2 ประสบการณ์และความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

8. ท่านทราบข้อมูลของอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐ นิตยสาร / วารสาร	☐ วิทยุ / โทรทัศน์
☐ แผ่นพับของอุทยานฯ	☐ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
☐ บริษัททัวร์	☐ เพื่อน /ญาติ
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....	

9. ท่านเดินทางมาอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย กับ

☐ 1. มากคนเดียว	☐ 4. มากับเพื่อน.....คน
☐ 2. มากับครอบครัว.....คน	☐ 5. มากับญาติพี่น้อง.....คน
☐ 3. มากับเพื่อนร่วมงาน.....คน	☐ 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....คน

10. ระยะเวลาที่ท่านมาท่องเที่ยว

☐ 1. มาเข้า เย็นกลับ	☐ 2. พักค้างคืน.....คืน

11. ท่านใช้ยานพาหนะอะไรในการมาท่องเที่ยวครั้งนี้

☐ 1. รถยนต์ส่วนตัว	☐ 4. รถรับจ้าง รถเหมานำเที่ยว
☐ 2. รถจักรยานยนต์	☐ 5. มากับบริษัททัวร์
☐ 3. รถโดยสารประจำทาง	☐ 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

12. ท่านเลือกที่จะมาเที่ยวอุทยานฯ ในช่วงไหนมากที่สุด

☐ 1. วันจันทร์ – วันศุกร์	☐ 3. วันเสาร์- อาทิตย์
☐ 2. วันหยุดนักขัตฤกษ์	☐ 4. ช่วงวันหยุดปิดภาคเรียน
☐ 4. อื่นๆ (โปรดระบุ).....	

13. จำนวนครั้งที่มาอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย

☐ 1. มาเป็นครั้งแรก	☐ 3. มากกว่า 2 ครั้ง
☐ 2. มาเป็นครั้งที่ 2	☐ 4. มาเป็นประจำ (ทุกอาทิตย์/ทุกเดือน/ทุกปี)

14. กิจกรรมท่องเที่ยวที่ตั้งใจมาทำในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. เดินป่า	☐ 6. ตั้งแคมป์พักแรม (บ้านพัก/เต็นท์)
☐ 2. ส่องสัตว์/ดูนก	☐ 7. ทึ่งชมน้ำตก/ถ้ำ
☐ 3. ศึกษาธรรมชาติ	☐ 8. ถ่ายรูป บันทึกภาพ/เสียง
☐ 4. เล่นเกมส์ ร้องเพลง สัศจรรย์	☐ 9. จักรยานเสือภูเขา
☐ 5. ปิกนิก - รับประทานอาหาร	☐ 10. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

15. ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

	ใช่	ไม่ใช่
15.1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายธรรมชาติที่มีอยู่เดิม	☐	☐
15.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวซึ่งให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมทำกิจกรรม และชุมชนได้รับประโยชน์มากที่สุด	☐	☐
15.3 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่น่าให้การท่องเที่ยวเป็นไปได้เป็นอย่างดี	☐	☐
15.4 การท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จัดเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศประเภทหนึ่ง	☐	☐
15.5 กิจกรรมศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิต และวัฒนธรรมท้องถิ่น ไม่จัดเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	☐	☐
15.6 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เน้นความสะดวกสบาย มีสิ่งอำนวยความสะดวกการบริการที่ดี	☐	☐
15.7 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับความรู้และความเข้าใจในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	☐	☐
15.8 พฤติกรรมบางอย่างของนักท่องเที่ยว ทำให้ชาวบ้านลอกเลียนแบบการลอกเลียนแบบอย่างจากนักท่องเที่ยว ทำให้วิถีชีวิตเดิมเปลี่ยนแปลงได้	☐	☐
15.9 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะช่วยให้มีการรักษาสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวไม่ให้เสื่อมโทรมลงได้	☐	☐
15.10 การให้คนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยั่งยืน	☐	☐
15.11 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมุ่งเน้นคุณค่าของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	☐	☐
15.12 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มุ่งเน้นที่สิ่งอำนวยความสะดวก หรือการพัฒนาเสริมแต่งเพื่อบริการ	☐	☐

	ใช่	ไม่ใช่
15.13 นักท่องเที่ยวมักจะขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	☐	☐
15.14 นักท่องเที่ยวมีส่วนช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติมากที่สุด	☐	☐
15.15 นักท่องเที่ยวมีส่วนทำลายสิ่งแวดล้อมธรรมชาติมากที่สุด	☐	☐
15.16 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศช่วยสร้างรายได้ให้กับชุมชน	☐	☐
15.17 การที่นักท่องเที่ยวที่ซื้อของที่ระลึกจากชาวบ้าน เป็นการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างหนึ่ง	☐	☐
15.18 นักท่องเที่ยวที่ให้ชาวบ้านนำทาง/มัคคุเทศก์ เป็นการพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงนิเวศอย่างหนึ่ง	☐	☐
15.19 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวในสภาพธรรมชาติที่แท้จริง	☐	☐
15.20 อื่นๆ โปรดระบุ	☐	☐
.....		
.....		
.....		
.....		

16. ท่านยินดี/เต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียม/ค่าบริการในการเข้าอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย หรือไม่

- 1. ไม่เต็มใจแต่ก็ต้องจ่าย
- 2. ไม่เต็มใจ และไม่อยากจ่าย
- 3. เต็มใจและเห็นด้วยว่าเหมาะสมดี
- 4. ควรจัดเก็บเพิ่มขึ้นอีกเป็น.....บาทต่อคน
- 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

17. ท่านยินดี/เต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียม/ค่าบริการในการพักแรมที่บ้านพัก หรือไม่

- 1. ไม่เต็มใจแต่ก็ต้องจ่าย
- 2. ไม่เต็มใจ และไม่อยากจ่าย
- 3. เต็มใจและเห็นด้วยว่าเหมาะสมดี
- 4. ควรจัดเก็บเพิ่มขึ้นอีกเป็น.....บาทต่อคน
- 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

18. ท่านยินดี/เต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียม/ค่าบริการในการพักผ่อนโดยการกางเต็นท์ หรือไม่

- 1. ไม่เต็มใจแต่ก็ต้องจ่าย
- 2. ไม่เต็มใจ และไม่อยากจ่าย
- 3. เต็มใจและเห็นด้วยว่าเหมาะสมดี
- 4. ควรจัดเก็บเพิ่มขึ้นอีกเป็น.....บาทต่อคน
- 5. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

19. ท่านเห็นว่าราคาสินค้าในร้านค้าสวัสดิการของอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย มีความเหมาะสมเพียงใด หรือไม่

- 1. เหมาะสมดีแล้ว
- 2. ไม่เหมาะสม ควรขายราคาลดลงเป็น.....บาท
- 3. ไม่เหมาะสม ควรขายราคาเพิ่มขึ้นเป็น.....บาท
- 4. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

20. ท่านประทับใจกับแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัยจุดใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. น้ำตกตาดดาว	☐ 7. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
☐ 2. น้ำตกตาดเดือน	☐ 8. วังมัจฉา / ศาลากลางน้ำ
☐ 3. ถ้ำธาราวสันต์	☐ 9. ความอุดมสมบูรณ์ รมรื่นของพันธุ์ไม้
☐ 4. สนามหญ้า/ลานกางเต็นท์	☐ 10. การได้พบเห็นตัว รอยเท้าสัตว์ หรือเสียงของสัตว์ป่า เช่น เก้ง ไก่ป่า นกชนิดต่างๆ ฯลฯ
☐ 5. จุดชมวิว	☐ 11. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
☐ 6. เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการ
ในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย

	พอใจ	ไม่พอใจ	ควรปรับปรุง
21. ท่านพึงพอใจต่อการอำนวยความสะดวกที่ได้รับจากอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย มากน้อยเพียงใด			
21.1 การเข้าอุทยานแห่งชาติ มีป้ายบอกเส้นทางที่ชัดเจน	☐	☐	☐
21.2 ความชัดเจนของป้ายบอกเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย	☐	☐	☐
21.3 ความเพียงพอของสถานที่จอดรถ	☐	☐	☐
21.4 ความสะอาดของห้องน้ำ - ห้องสุขา	☐	☐	☐
21.5 ปริมาณห้องน้ำ - ห้องสุขา	☐	☐	☐
21.6 ราคาของสินค้า/อาหารในร้านค้าสวัสดิการ	☐	☐	☐
21.7 ความสะอาดของร้านค้าสวัสดิการ	☐	☐	☐
21.8 รสชาติของอาหารในร้านค้าสวัสดิการ	☐	☐	☐
21.9 ปริมาณบ้านพักนักท่องเที่ยว	☐	☐	☐
21.10 ความสะอาดของบ้านพักนักท่องเที่ยว	☐	☐	☐
21.11 ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เมื่อพักบ้านพักนักท่องเที่ยว	☐	☐	☐
21.12 จุดที่ตั้งของซุ้ม/โต๊ะ/ม้านั่ง บริเวณแหล่งท่องเที่ยว หรือเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยว	☐	☐	☐
21.13 ปริมาณของซุ้ม/โต๊ะ/ม้านั่ง บริเวณแหล่งท่องเที่ยว หรือเส้นทางสู่แหล่งท่องเที่ยว	☐	☐	☐
21.14 ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ภายในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย	☐	☐	☐
21.15 อธิยาศัยและความเป็นมิตรของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย	☐	☐	☐
22. ท่านพึงพอใจต่อการสื่อความหมายธรรมชาติ ของอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัยมากน้อยเพียงใด			
22.1 แผ่นพับ/เอกสารแนะนำของอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย	☐	☐	☐
22.2 วิทยุทัศน์/สไลด์	☐	☐	☐

	พอใจ	ไม่พอใจ	ควรปรับปรุง
22.3 การจัดนิทรรศการบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	☐	☐	☐
22.4 ป้ายสื่อความหมายธรรมชาติบริเวณจุดต่างๆ และ เส้นทางศึกษาธรรมชาติ	☐	☐	☐
22.5 การนำเที่ยวและให้ความรู้โดยเจ้าหน้าที่อุทยาน แห่งชาติศรีสัชนาลัย	☐	☐	☐
23. ท่านพึงพอใจต่อกิจกรรมที่ได้รับจากอุทยานแห่งชาติ ศรีสัชนาลัยมากน้อย เพียงใด เกี่ยวกับกิจกรรม ดังต่อไปนี้			
23.1 เดินป่า			
1) ที่พักระหว่างทาง	☐	☐	☐
2) ป้ายบอกทาง	☐	☐	☐
3) เส้นทางเดิน	☐	☐	☐
23.2 ส่องสัตว์/ดูนก			
1) สถานที่จัดให้ชม	☐	☐	☐
2) ปริมาณสัตว์	☐	☐	☐
3) ความหลากหลาย	☐	☐	☐
23.3 ศึกษาธรรมชาติจากเส้นทางศึกษาธรรมชาติ			
1) ความรู้ที่ได้รับจากป้ายสื่อความหมาย	☐	☐	☐
2) จุดเด่นที่ใช้สื่อความหมาย	☐	☐	☐
3) เส้นทางเดิน	☐	☐	☐
23.4 เล่นเกมส์ ร้องเพลง สังสรรค์			
1) สถานที่จัดให้ประกอบกิจกรรม	☐	☐	☐
2) ระยะเวลาที่อนุญาตให้ประกอบกิจกรรม	☐	☐	☐
23.5 เกี่ยวขมน้ำตก/ถ้ำ			
1) ความสวยงามตามธรรมชาติ	☐	☐	☐
2) ความสะอาดของพื้นที่/บริเวณ	☐	☐	☐
3) ปริมาณที่ทิ้งขยะ	☐	☐	☐
4) เจ้าหน้าที่นำทาง/รักษาความปลอดภัย	☐	☐	☐
5) ค่าเดือน/คำแนะนำต่างๆ	☐	☐	☐

	พอใจ	ไม่พอใจ	ควรปรับปรุง
23.6 จีจรรย์ยานเสือภูเขา			
1) จำนวนจรรย์ยานเสือภูเขา	☐	☐	☐
2) เส้นทางจีจรรย์ยานเสือภูเขา	☐	☐	☐
3) ความปลอดภัยของเส้นทาง	☐	☐	☐
23.7 อื่นๆ (โปรดระบุ).....			
1)	☐	☐	☐
2)	☐	☐	☐
24. ท่านพึงพอใจต่อความรู้ที่ได้จากอุทยานแห่งชาติ			
ศรีสัชนาลัยหรือไม่			
24.1 ความรู้เกี่ยวกับพืชพันธุ์	☐	☐	☐
24.2 ความรู้เกี่ยวกับสัตว์ป่า	☐	☐	☐
24.3 ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศ	☐	☐	☐
24.4 ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของอุทยานแห่งชาติ	☐	☐	☐
24.5 ความรู้เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ	☐	☐	☐

ท่านมีความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....